

Az előfizetés ára
 1883. januártól egész évre . . . 8 frt.
 fél évre . . . 4 frt.
 " " negyed évre . . . 2 frt.

PÉCS

Politikai és vegyes tartalmu lap.

A hirdetések ára:
 Négy hasábos petitsor
 1-szer 6 kr.
 2-szer 5 kr.
 3-szor 4 kr.
 Bélyeg-díj minden hirdetéskor 30 kr
 Nyilttérben egy sor 10 kr.

Megjelen hetenkint kétszer:
 szerdán és szombaton.

Szerkesztés: Mária-utca 1. sz.
 Kiadóhivatal: Nepomuk-utca 10. sz. a posta mellett.

Egyes szám 10 kr.
 Kapható a kiadóhivatalban, **Valentin Károly** könyvkereskedésében, **Traub B. és tár. sánál**, **Böhm M.** könyvtől és **Király-utca-**

Pécs, 1883. február 9-én.

A jó budapestiek eleget panaszkodnak a drágaságai miatt. Van is rá okuk elég. Vágyakodva tekintenek a vidékre, a Kanaánra, hol olyan olcsón megélhet az ember a fővároshoz képest. De erre már nincs okuk. A ki csak felületesen is ismeri a budapesti és pécsi háztartást, főképp a ki ismerős a budapesti helyi viszonyokkal, az tudni fogja, hogy Budapesten lehet drágán bevásárolni, de lehet olcsón is, és általában a budapesti piac olcsóbb is, jobb is, mint a pécsi. És lám a budapestiek kedvezőbb helyzetüket ennek dacára is súlyosnak találják, okoskodnak, tesznek, hogy piacuk drágaságát enyhítsék; mi azonban, úgy látszik, csak a nagy politika iránt bírnak nagy érdeklődéssel és finom érzékkel, de azon csekélységgel, hogy háztartásunk évenként mesés összeget emészt fel, s még is rossz; hogy helyesebb életviszonyok között, bővebb ellátás mellett is, tekintélyes összegeket tudhatnánk megtakarítani, a mi most mind veszendőbe megy, pedig a vagyonosodásnak új forrásait nyithatnók meg, minderről tünődni még nem értünk rá.

Mint mindenütt, úgy piacunkon is az élelmi szerek ára a kereslet és kínálat viszonyaitól függ.

A kereslet nálunk igen élénk. Élénk pedig azért, mert városunkban az iparos, kereskedő, pap, ügyvéd, tisztviselő és munkás elem tekintélyes számmal van képviselve, ezek mindenütt bőven fogyasztanak, nálunk pedig, mondani lehet, nem csak jól élnek, de vagyoni képességükhöz arányosítva nagyon is jól élni szeretnek. Elég csak egyszer megnézni a piacról haza térő bányász, kézi munkás és kis iparos népet, hogy meggyőződjünk arról, miszerint ezeknek igényei egész az ingyencséség terjednek. E nagy fogyasztással szemben a kínálat nincs helyes arányban, azaz piacunkon élelmi szerek tekintetében nincs kellően ellátva, s ennek okai a következők:

A városi telkek kicsinyek és szűkek, sokhelyt udvar is alig van, sokhelyt meg épen nincs is, kert (főképp a belső telkeken) valódi ritkaság; ily módon, kellő tér hiányában, nem vagyunk képesek élelmi czikkeket termelni, vagy majorságot tartani. De ha terünk valamivel több is volna, mindaddig, míg városunk külfelé jobban nem terjed, s egy házban annyi nép lakik összeszűfolyva, mint most, a termelés czívakodásánál egyebet aligha fogna eredményezni. Ha ehhez hozzá vesszük, hogy még a városi kertek nagy része is nem konyhazöldséggel, hanem szőlővel van megművelve, úgy be-

láthatjuk, hogy városunk egy maga élelmi czikkeit előállítani képtelen, s így a város ellátása a vidék közreműködésével nélkül merőben lehetetlen.

A vidék e gazdasági feladatát rosszul teljesíti, a mi ugyan részben tőlünk nem függő okok miatt történik, de annak jó részben magunk is vagyunk az okai.

A vidék ki nem elégitő termelésének különféle okai vannak. Először figyelembe veendő az a körülmény, hogy városunk egy irányban — észak felé — messze terjedő erdős vidék által van környezve, s így a nagy vidék piacunk ellátásában részt nem vesz. A többi irányban már kedvezőbbek a természeti viszonyok, de itt meg a gazdasági viszonyok nem kedveznek. Majorságtartás és kertművelés — zöldség, gyümölcs termelés — a dolog természeténél fogva nagyobb szorgalmat, ügyességet és szakértelmet kíván, mint egy két holdon való gabona, kukorica, vagy széna termelés. Ez okból nálunk Magyarországon általában csak a középbirtokos osztály szokott azokkal bajlódni. Baranyában e közép birtokos osztály hiányzik. A nagy birtokok egész más terv szerint vannak berendezve s legfeljebb csak tejgazdaságot üznek, a szellés és kis gazda még odáig sem jutott, hogy saját érdekeit felismeri ké-

A „Pécs” tárezája.

Az én kis vendégeim.

Az idei tél alig volt tél, csak a vizkereszt hozta meg a hideget, s Pál fordulása a már várva várt havat. Nagy gyönyörűséggel néztem magas fekvésű ablakaimból az alattam elterülő várost s a messze nyuló rétet, hol nyáron illatos pázsiton annyit sétálgattam, most pedig a tájnak máskor gazdag színárnyalatát óriás fehér lepel teszi egyhangvává, de annál nagyszerűbbé. Udvari szobám ablaka irányában a Mecsek roppant hófúvatag gyanánt domborodik, tetejét végig seprik az alantabb szállongó felhő foszlányai.

Oly jól esett a már rég nem élvezett téli kép nézésébe merülnöm, hogy alig vettem észre a kis kert bokraim gubbaszkodó veréb csoportot, mely alig pár percz múlva megint elszéledt, nyugtalanul ugrálva a bokor hegyéről a hóteher alatt hajladozó thujára, onnan a rózsatövek szalma kötéseire, jöttek mentek, hármával-párjával, mint a kik nagy bajban vannak.

Hogy is ne volnának nagy bajban. A jó anyatermészet védő lepelt borított a földre a tél hidege ellen, s a mily nagy jót tett a földdel, éppoly nagy bajt zúdított a szegény kis szárnyas seregére. Az ő nagy aszталuk annyira idő óta most van először szép fehér abrosszal leterítve, most már

ők is urasan ebédelhetnének, s ime az idő, e vén makranczos asztalszolga, a nagy abrosszt az ételek fölé terítette; mire a szegény verébnép magához jöhetne a nagy megtiszteltetésnek miatta, még nagyobb meglepetéssel veszi észre, hogy a szép csipkés abrosszon nincs mit enni. A vén makranczos pedig nem elégszik meg azzal, hogy így rászédte a kis apróságot, még ki is füttyüli őket, s milyen kegyetlenül! Füttyülésének csipős hideg szele csak úgy borzogatja a kis éheseknek tollas felöltőit.

„Kis píezi teremtesek, én értem, mért néztek olyan szomoruan! Nekem se volt mindig Meidinger kályhám, de meg asztalom se, enni meg abrossz nélkül is tudtam volna, ha lett volna mit. Rajtam a jó sors, én meg rajtatok segíték. Ide bent danolászó kanári rokonaitok nem fogják rost néven venni, ha élestarukat veletek megosztom; a gazdag emberek is mindig megteszik ezt éhező, fázó embertársakkal, — vagy ti ezt nem hiszitek?”

Pár percz múlva már szét volt hintve a kendermag a hó tetején.

A verégek csak néztek, néztek, vajjon mi csaltság rejlik a vendégszeretet leple alatt? Elrepültek, meg visszajöttek, tanakodtak, gyanakodtak, miközben ágról-ágra mindig közelebb szökdéltek, végre az egyik elszántan szállt földre, s pár méternyire előre ugrálva, hirtelen megáll, széttekintget, s előre nyújtott nyakkal, félrevágott fejfel, félszemmel reognosciroz.

Mily nagy volt öröme, midőn a szép magsemeket meglátva, odaszökkent, s egyet felkapva, gyorsan vette félfogra, diadalmas tekintetű vetve ágon guggoló társaira.

Ezek se hagyták magukat kétszer hivatni; előbb egy, majd három szállt a lakmározó mellé, a többi meg odarohant, boldog, ki előbb kap fel egy szem kendermagot; az egyik hirtelen megáll, magásra nyújtott fejfel gyanusan néz körül, mire mindnyájan ijedve surrannak a kis ernyős ákác ágai közé.

Semmi baj, csak a Palkó kis kutyája vágatott a fásszín felé, az pedig bármilyen fürge, még se tud utánuk mászni az ákácfa hegyibe. Tehát csak vak láрма volt.

Újra visszaterének, folytatni a megza, vart ebédet; kapkodnak, dulakodnak, egymásra vágunk, akár mintha csak osztozkodó örökösök volnának. Végre felszedve adományomat a gondosan felcsipegetett utolsó szemkig, elszállanak, vigan tartva sziesztát a szomszéd eresze alatt. Jöhet már a kis kutyá.

Mire az ebédnek vége volt, kis vendégeim távoztával magam is kimentem megnézni az ebédőt. A szép fehér abrossz bizony úgy nézett ki, mint közveosora után szokott.

Ez nem jó asztal az én kis vendégeimnek.

Másnap egy deszkát tettem egy csibeállásul szolgáló láda fölé, s oda hintettem a kendermagot. Itt nem kell majd vere-

p e s v o l n a, figyelmen kívül hagyja, hogy a pécsi pi... kinalja a pénzt, és... olyat termeljen, mire... van, de ha eziránt még vannak... hiányzik benne a szorgalom és értelmesség azon foka, mely megkívántató volna, hogy feladatát sikeresen megoldja. Avagy az a sokác asszony, ki a harmadik faluból egy marok rossz petrezselyemmel Pécsre záródik, talán használ valakinek? Nincse több vesztesége időben, elhanyagolt munkában, mint a mit az a pár csirke, vagy zacskó dió megér, melynél tiszszerte többet és jobbat ugyanazon fáradsággal, ugyanannyi idő alatt hozhatna, s így ugyanazon utja tiszszerte jobban kifizetné magát, mint most.

Mibe kerülne annak a falusi népnek, udvarát körül keríteni, s a szobájában kuczogatót két tyuk helyett az udvaron többet tartani, miből tisztességesen pénzeltetne; mibe kerülne egy kis veteményezés? Csak egy kis értelmes munkába.

De ez az, a mi hiányzik. Se baromfi, se vetemény, se gyümölcstermelés nem kell a mi népünknek, inkább eltengődik semmittevésben egész télen át hagyman és pálnán, mintsem hogy egy kissé munka után látna s vagyonosodnék.

Vasuti igazgatóságunk a mult évben u. n. vásári vonatokat rendezett be.

Minden faluban, minden bakterháznál megállottak s hívták a népet, szálljon be kosarastul, zsákostul, potomárért viszik a a pécsi vásárra. Nem volt ember, be kellett szüntetni az egész vásárjáratot.

De ha még akad is falusi, ki a pécsi piacra jó, elidegenítették azon borszantások miatt, melyeknek e boldogtalan piacunk ki van téve. Ennek ismét főoka a helypénzszedési árszabályzatban keresendő. E szabályzat nem közönséges valami a maga nemében. A piaci helypénzszedési szabályzatnak első és főkélléke volna az egyszerűség, világosság,

natározottság, hogy a falusi nép maga képes legyen megítélni, mivel tartozik? A szomszéd megyék árszabályai 10—16 pontból állanak, a miénknek van A. és B. főosztálya, A. áll 9 pontból, B-nek van 6 fő alosztálya és 31 pontozata. E pontokat oly komplikáltak, hogy ember legyen, ki magát bennök kiismeri, a szegény paraszt nem is konyit hozzá. Tétélei 2—10-szer oly magasak, mint más (Pécsnél nagyobb) városokéi, és igen bonyolultak. Egyszer szedik a helypénzt az elfoglalt tér méteré után, máskor kosár után, máskor ismét az árucikk darabja után. Így aztán megesis, hogy a helypénzszedő először megfizeteti a tért, aztán a kosarat, s mert az üres kosarat nem hozzák piacra, még a benne levő csibét, tojást is stb. Csak is így lehetséges aztán, hogy míg Szeged a helypénzszedést (bár kenyérsütő asszonya is több van, mint a mi egész piacunk, s mindennapos vásárai vannak olyanok, mint a mi hetivásárunk) csak 19 ezer frtért adta oda, addig Pécs ezimzen 27 ezer forintot kap, a valóóságban pedig — elképzelhetőleg — ennél jóval több szedetik. És menjen a falusi ember panaszra? Inkább, mintsem félnapot veszítsen kétes sikeréért, elmegy haza, s felé se jön többet a pécsi vásárnak. S jól is teszi, mert 6—7 frt. értékű áruval bejönni, itt napot veszteni, lovát elhelyezni, etetni, magának enni és még 60—70 kr. helypénzt fizetni, borsóság volna. Hol van még az ő haszna? Olcsón nem adhatja holmiját, inkább be se hozza.

Igy aztán egészen természetes, hogy pusztulunk kell. A városiak olyan drágán élnek, hogy keresményük legnagyobb részét felemézzik, a falusiak pedig sirnak, panaszkodnak, hogy nem bírják az adót, papot, tanítót, el kell veszniök, és nincs senki, aki megértetné velünk, hogy a városi megtarthatná pénzét, a falusi pedig meggazdagodhatnék, ha éllemi cikkek árába

más élelmesebb s munkásabb vidéknek nem adná át mindenét.

Almát Sopronyól, Steierból, Svájczból, diót Tirolból, sajtot, hentes készítményeket Olaszországból, sonkát Kassáról, Prágából, Westfáliából, salámonát Debreczenből, káposztát Görczből, ugorkát Znaimból, mustárt Franciaországból kapunk, természetes, hogy méreg drágán, mert a szállítási díjat is nekünk kell megfizetni, s még örülhetünk, hogy az a jó, szorgalmas német, angol és amerikai ellát bennünket, különben koplalnánk csupa értelmetlenségből, s tunyaságból. Így ha fel is emésztjük mindenünket, de legalább van mit enni. A kereskedő hirdeti, mi megmohón keressük a stokeraui lencsét, löcsei borsót, trieszti mogyorót, szegedi tarhonyát s nem is gondolunk rá, milyen keserű satyra rejlik ránk nézve e szavakban. Nem vesszük észre, hogy ez az állapot ránk nézve ép oly káros, mint szegyenletes.

Olcsó hitelt a gazdáknak.

II.

A gazdasági egyesületek főczélja: a nyers anyag termelést a lehető legmagasabb fokra emelni, azaz a producens osztálynak mindazon előnyöket nyújtani, melyek szükségesek, hogy a gazdaközönség okzerű és lehetőleg intensív gazdáltságot folytatva, közvetlenül saját, közvetve pedig a nemzet vagyoni emelkedését fokozhassa.

Ez irányban nem elegendő, hogy a gazdaközönség a földművelést emelő, a termőképességet fokozó módok felett oktattassék; nem elegendő, hogy a termeléshez szükséges munkacserének czélszerűbb alkalmazása iránt felvilágosítottassék; nem elegendő a szaklapban közzétett theoreticus eszközök helyességének versenyszántás, kiállítás s. a. t. médiumok által való practicus bemutatása: hanem a főtörökvs oda is irányzandó, hogy a gazda mindezeket, a miket megtanulnia alkalom nyújtott, saját kis gazdászataiban alkalmazhassa is, azaz: a gazdasági egyesületek kötelessége arról

beimnek térdig gázolni a hóban egy kis falat végett.

A vendégek meg is jöttek, röpkedtek ide-oda. Nem tetszett nekik a reform sehogyszem. Nem tudták elképzelni, hogy ennyi tisztesség alatt ne lappangjon valami fortély. Az emberek szeretnek ingyen kapni, bizonyíték rá az üres csibe állás, melyből alig tiz napja lopták ki a jó hizott kappanokat, de ingyen adni ilyen szép kendermagot, s azt még kényelmesen oda is tálalni, ez már több volt, mint amit egy emberismerő városi veréb elhíhetett volna. Aggódva hajtották fejüket hol jobbra, hol balra, előre szöktek, meg visszavonultak, hitetlenül röpkedtek körül a deszkát, meg-meg érintve egy pillanatra annak permét lábaikkal, aztán mégis csak bátorságosabbnak hitték a kis ernyős ákácot, melyről sóvárogva pislogtak le az olympusi lakomára, jobbról balról törülgetve orrukat az ághoz a nagy étvágynak miatta.

Egyszerre mind felkerekedik, mintha megállapodtak volna abban, hogy a lakoma ilyen alakjában elfogadhatatlan.

Megint csak előjöttek, tanakodtak, az egyik már a kerítésre száll, de ijedve repül tova, mert a bokor tövében megmozdult az ott szundikaló pulyka. Egyik pulyka feléje kap a másiknak, mire mintha csak Zebergényi Partheia szelleme szállta volna meg őket, affektált könnyedséggel kezdik egymást a nagy hóban körül-körül kergetni, elbujni, meg elbukkanni. A gallerián ülő

veréb-publicum nézi nézi, hogy a két griff oda lent hogy járja a bolondját; hja a pulykának is van farsangja! Végre az egyik pulyka nagy szárnyveréssel a deszka felett álló kerítésre ugrik s nagy tántorgások után leül, a másik követi, s mintha maguk is restelték volna előbbi rókatánczukat, hunyorgó szemekkel kezdenek újra oly szeliden szundikalni, mint egy a harmadik négyesnél Merpheus udvarlásait fogadó garde des dames. Dehogy mernének most már közeledni a szegény verebek! A csaláság világos. Különb mért örzenék a dus asztalt azok a griffek; a verébdada ilyenekkel ijesztgeti aludni nem akaró csipogó fiókáit.

— Elkergetem a két lusta állatot. — Alig emelem rájuk kezemet, az egyik felijed álmából, elkezd tántorogni, s inkább rábukik, mint ugrik a deszkára, ügyetlen lábaival felbillenti azt, s vendégeimnek egész magkszlete belehull a ládába.

Be buta is egy pulykaláb, mig ki nincs sülvé!

Uj magot hozok, mindent elrendezek szépen.

Az én vendégeim körülgrálják megint az asztalt, de nincs hős nagy Verébországban, ki a gyanus deszkára rászállani merne. Egyszer csak új vendég érkezik: keccesen szökken a sodronykerítésre egy czinege. Schottisch tolettébe bujtatott karesu termét annyi kellemmel tudja megbillegtetni, fekete capuchonba tűnő fehér fátvolba bur-

kolt tejeskáját oly módos kandsággal nyugtogatja előre, egyet gondol, a deszka közepén terem, egy magot felkap, visszalebben az ákácra, diadalmasan költve el bátorsága jól megérdemelt jutalmát. Aztán újra a sodronykerítésre száll, onnan a deszkán terem, s ismét visszatér egy maggal az ákác-fára. A merénylet újra meg újra ismétlődik a veréb nép bámulatára, s étvágya ingerlésére.

Végre egy elszánt veréb, mint valami Marcus Curtius, elszántan veti magát a deszkára — és — semmi baja sincs. Söt elkezd falatozni.

A veréb kompaniának se kellett több: jobbról balról csak úgy hull a sok éhes vendég és sürög a deszkán, mohón dula-kodva egy-egy szem magért.

A varázs elszlott.

A deszka alatt nincs veszedelem.

Azóta nem sokat kell hívni az én kis vendégeimet. Már hó sincs, mégis eljönnek. Mire délfelé hazamegyek, már ott várnak az ernyős ákácson, sűrű koloncza bujva.

Alig hintem a deszkára a magot, mint ázott fáról az alma, zudul a sok veréb, s ha mindent megették, bebujnak a ládába, onnan rászállnak ablakomra, mintha mondanák:

„Hipp hopp, itt vagyunk. Máskor is eljövünk.“

is gondoskodni, mikép a gazdaközönségnek legyen hitele, legyen hiteléhez képest olesó tőkéje, melylyel gazdaságában a szükséges, s czélszerű beruházásokat ténylegeseithesse.

Nem szólnak a nagybirtokosról, kinek specialis érdeke: gazdaságtól ugy felszerelni, hogy a mai viszonyok közt drága kézi munkaerőt gépmunkaerő által helyettesítse, és e czélből — intenzivebb gazdálkodhatóság gáttal — a szükséges beruházásokat eszközölje; mi első sorban a kisbirtokosra figyelünk, ennek sorsa, jóléte lebeg szemünk előtt, mert társadalmi, állami létünk sulypontját ez osztály képezi.

Hogy a gazdaközönség ez osztálya a mai gazdasági rapid haladásnál vissza ne maradjon, feltétlenül beruházásokat kell tennie, melyek bizonyos, kisebb, vagy nagyobb tőkét igényelnek.

Mai viszonyaink közt hol szeresheti meg a kisbirtokos az e czéla szükséges tőkét? — egyedül a fennálló pénzintézeteknél. Három ut áll tenát a gazda előtt nyitva, t. i. vagy emelni kívánja gazdaságát, és szorgalmas munka mellett ebből a lehető legmagas hasznot huzva, ez által ugy saját családjának jólétéről, jövőjének biztosításáról gondoskodni, mint a társadalom s állam irányában naponta szaporodó kötelezettségeinek megfelelni, miért is a czélszerű beruházásokhoz szükséges tőkét kölcsön által szerzi meg; vagy nem lévén anyai bátorsága, vállalkozási szelleme, hogy — ismerve pénzintézeteink határozatlan kamatlábát — kölcsönnyelbe bocsátkozzék, melynek terheit nem hiszi a beruházás által fokozandó jövedelemmel előnyösen arányosíthatni, és emél fogva megmarad az őseitől előöröklött gazdasági mód és rendszer mellett, azaz természet, mennyi élelmére, az állami s községi tartozások lerovására, jövő elvetésre elegendő, de egyéb szükségleteinek beszerzésére elégtelen, és ez utóbbiakat kénytelen napszám által megkeresni: tehát egyszóval teng, vegetál.

Vagy e felsorolt két ut közt egyik sem találkoznán tetszésével: azáltal kíván magán segíteni, hogy kisbirtokának egy részét áruba bocsátja, és a nyerendőt vételárt használja fel beruházási tőkének.

E jelzett három mód közül bármelyikére is határozza el magát: egyik sem felel meg a czélnak, egyik sem szolgál megmentésére. Az első nem, mert: akár zálogjogi bekebelezés mellett vesz fel kölcsönt, s pedig törlesztéssel, vagy törlesztés nélkül, — akár személyes hitelnek kihasználása, és két jól álló segedelme mellett, váltóra dolgozik, mindkét esetben, tekintettel a magas kamatlábra, a bekebelezési, és annak idején törlesztési költségekre, tekintettel a váltónak évnegyedenkénti megújítására, evvel összekötött futkározásokra, és a kamatok pontos lefizetésének kötelezettségére, mely sokszoroly időre esik, midőn a gazdának egy fillére sincs, — gazdaságát annyira megterheli, hogy fokozott szorgalom, tevékenység mellett sem prosperál, — reményei jobb jövő iránt enyésznek, és — az emberi gyengeségnél fogva — kétségbeesésében a téglenség karjaiba dobva magát: teljesen elpusztul.

A második sem; mert: azon gazda, ki a ma uralkodó és naponta haladó gazdasági rendszer s mód mellett stágnál, megmarad az elavult rendszerek mellett: a priori már elveszett, és tönkre jut.

Nema harmadik; mert: — megjegyezve, hogy mindig kisbirtokosról szólnak — az eladott birtok árát beruházván a megmaradt birtokba, — nem fogja megtalálni azon előnyt, azon hasznot, melyet reményelt, melyért birtoka egy részét feláldozta; miután mentül kisebb, és szétdaraboltabb a birtok, annál nehezebb, és terheesebb ennek művelése, kezelése, és annál kevésbé fizeti ki magát a beruházás, és evvel kapcsolatos munka.

Nézetünk szerint mindhárom ut a pauperismus felé vezet.

Ettől a kisbirtokost egyedül a gazdasági egyesületek menthetik

meg, ha körükben létező szerszámokkal tárgyalás alá veszik azon kérdést: mely uton szereshetik a kisbirtokosnak a mindennapi kenyérként szükséges olesó tőke?

Mint tudjuk, megyei jeles gazdasági egyesületünk már e napokban tartandja közgyűlését, melyen a tevékeny választmány ezirányban is fog indítványt tenni. Nem akarunk, s nem kívánunk ez indítvány tárgyalására előzőleg befolyást gyakorolni; egyedül azt jelezzük, mikép ily kérdések tárgyalására egy közgyűlés nem alkalmas, és ezért hiszszük, hogy a közgyűlés e fontos s égető kérdésnek tanulmányozását egy bizottságra ruházzánk, melynek eljárását éber figyelemmel kísérvén, további nézeteinknek közlését is az időre halasztjuk.

Koszits Szilárd.

Politika.

Politikai beléletünk érdekes eseménnyel gazdagodott. A függetlenségi párt bomladozik, — vagy, mint a függetlenségiiek mondják, „csak szakadás”: az, a mi soraikat gyöngíti.

Akárminek nevezzük, tény az, hogy azon párt, mely rendíthetlen, minden választás alkalmával erősbuló politikai oszlopnak hirdette magát, mélyreható egyenlenség zírvarába esett.

Ez a bomladozás bennünket is érdekel, első sorban azért, mert azt hiszszük, hogy ennek az egészséges polit. élet tekintetéből csak üdvös következményei lehetnek.

Ezen általunk várt üdvös eredmény el nem maradhat, midőn azon párt bomladozik, mely sohasem képezett politikai tőkét, hanem csak olyan polit. uszortát üzött, mely minél inkább nagyobbodott, annál inkább felemészéssel fenyegette az európai cultura missióját teljesítő nemzet polit. reputációjának tőkéjét.

Érdekel bennünket e bomladozás azért is, mert tények erősítették meg a függetlenségi pártra vonatkozólag lapunk f. é. 3. számában közölt azon értelmű fejtegetésünket, hogy a függetlenségiiek magok sem tudják, miért függetlenek ők. Vezérlelapjaik, vezérférfiaink kinyilatkoztatták, hogy ezen pártba minden beillik: forradalmár, socialista, petroleur épen ugy, mint conservatív földbirtokos, önérettől duzzadó keblű, mindig opponáló fiskális, és jámbor eszmadia.

De kiválóan érdekel bennünket az esemény azért, mert oly dolgokat hozott napvilágra, melyek a függetlenségi párt eddigi gazdálkodása tekintetében a legszigorubb ítéletre kényszerítik a gondolkodó tisztességes politikust.

Erősen hiszszük, hogy nincs az országban akármennyire elfogult szélbali sem, ki el nem itélné azt a farizeizmust, melylyel eljárta, és melylyel még most is eljárna némely, — még pedig vezérférfiaink hirében álló tagjai a függetlenségi pártnak — a legfontosabb kérdés t. i. a függetlenség értelmezése körül.

Hol hallotta azt valaki, hogy egy polit. párt ravasz módon olyan zászlót lobogtasson, mely nem az övé, és elburkolt fölrávával olyan tagokat csaljon be, akik más zászlónak hívei! — És nem azt teszi-e és tette a függetlenségi párt azon része, mely e bomladozás közben teli torokkal azt kiabálja, hogy „ne b o n c z o l g a s s u k m i a f ü g g e t l e n s é g ” értelmezték, jól tudjuk ugyan, hogy ezt sokan külföldieképp magyarázzák, de ne gondoljunk vele, — „csak sokan legyünk.” Ily polit. szemérmelenséggel a parlamentek történetében még soha egy párt föl nem lépett. A parlament élet alapvető tulajdonsága az őszinteség. A titkos czélok és fegyverek elítélendők ugyan, de mégis bizonyos körülmények között igazolhatók. De a polit. hazugság nyílt proclamálása, az már unicum, — „nértelmezésük a függetlenséget, mert csak

igylehetünk sokan”, ez hallatlan polit. morál!

És mit mondjunk azon gyönyörűséges beléletről, melyet a függetlenségi párt éveken át folytatott és organumai most napvilágra hoztak? — Azon férfiak, kik arra vállalkoztak, hogy az ország törvényhozői lesznek, kiknek feladatukká vált: a nemzet életét, jogait, szabadságait biztosítani, védeni, kötelességeit megállapítani, kiket bölcsek bölcseségek kellene tekinteni, — képviselői teendőiket ugy fogták fel, hogy a felett czivakodtak éveken keresztül: ki a nagyobb legyen a csárdában.

Czivakodtak a pártban, veszekedtek a képviselőházban; termékeny eszmék, indítványok, kezdeményezés helyett, — gorbakodtak az uralkodó párttal, szidták a kormányt, a zsidót, a németet egyaránt; egyszóval munka helyett izgágát folytattak mindenkor és mindenütt.

Tolvajt, csalót büntetni szoktunk, pedig ezek csak egyesek vagyoni jogát támadják meg; azoknak tették pedig, kik nem az egyesek, nem is az egyes választó kerület, hanem az egész ország legfontosabb jogaival való visszaélést követnek el, politikai, még pedig tisztelretremelő tevékenységnek szokták elnevezni, mely a szűz függetlenségi párt becsületére válik.

Most gondoljuk hozzá, hogy ugyanezen hónapok azok, kik Tiszát és pártját honarúrással vádolják, és szidják az átkos közös-ügyet.

Mily sokat nyomhat szavuk a latban! A bomlás új életet fakaszt és így létrejönni törekszik a 48-as függetlenségi párt, mely dobbergés és trombita hangoság között a 13-asok kiáltványában nyilvánítja elveit.

A tisztesség azon tulajdonsága meg nem tagadható e párttól, hogy nyílt és őszinte elveket vall.

A democraticus szabadelvűség, a valóságos szabadság és jogegyenlőség azon vezéreszmék, melyek minden állami institúció létesítésénél figyelembe veendő. Szívesen és örömmel aláírjuk, mert évek óta követjük mi is ezeket, mint a szabadelvű párt tagjai.

A demokratikus követelmények tekintetében azonban mi következetesebbek vagyunk, mint ők; mert mi a lajhántalú tartományokkal a realis érdekek demokratikus solidaritásában keressük a közösséget, ők pedig a legaristocratikusabb pontban, t. i. a király, a dynastia egységében keresik azt. A földművelés, ipar, kereskedelem és közlekedés democratisáló hatása az, mely bennünket Ausztriával való közösségre készít és melyek demokratikus erejüknel fogva hivatva vannak, államok és államok között közösséget létesíteni; — az új párt pedig aristocratikus chinai falat akar huzni Magyarországnak ilyen elzárkózást nem tűrő érdekei körül.

Az új párt megyei autonómiát, valószínűleg önkormányzatot sürget. Magyarország összes megyéinek tisztviselői, első sorban az állam európai hivatása tiltakoznak ezen programmot ellen.

Nem hihetjük, hogy találkoznék Magyarországon olyan együgyű megyei tisztviselő, ki — a mennyiben hivatása fontosságát felismerte és annak tudatával bír, hogy az állami teendők legfontosabb ága van reá bízva, nem kíváná állásának állandósítását. — És pedig azon természetű, jogosult indokoknál fogva, hogy miután ő összes élettevékenységét az állam érdekeinek szenteli, legalább az iránt birjon biztosítékkal, hogy egy megyei klick önző szeszélyuralmának nem fog áldozatául esni akkor, a mikor egy tünyságban felnevelt, tudatlan *családtagot*, vagy egy szembunyorgató, alázatoskodó „ugy is jól van Nagyságos ur”-féle existenciákat kell ellátni. Azonkívül, miután a magyar állam Európa szívében, európai hivatást teljesíteni van hivatva, nem tarthat sokáig, hogy brámák és mandarinoktól függ-

jön azon érdekek biztosításának, megvédésének, előbbrevitelének lehetősége, egy szóval a közigazgatás — melyhez az állam élete van kötve.

Egyébként ezekkel, valamint azzal, hogy a pécsi függetlenségiék mily magartást tanúsítanak a most leirt bomlással és szakadással szemben, más kedvező alkalommal fogunk foglalkozni.

Törvényhatósági élet.

Pécs szab. kir. város közigazgatási bizottságának, 1883. évi február hó 8-án tartott ülése.

Az ülést Perczel Miklós főispán megnyitván, az egyes szakelődőket a lefolyt január havi jelentés előterjesztésére felhívja.

A jelentések többé kevésbé csak statisztikai adatokat tartalmaznak, a miért azoknak itt felvételére már azért is mellőzhető, mert a féléves jelentésekből az olvasó a városi közigazgatást jobban áttekintheti.

A jelentések közül mégis felemlítjük a tanfelügyelő féléves jelentését, melyet fontosságánál és érdekességénél fogva egész terjedelmében közölni fogunk.

Megemlítjük e helyütt, hogy a közigazgatási bizottság a tanfelügyelő indítványára elhatározta, miszerint a kormányhoz felterjesztést intéz, Porges Ede keresk. iskolájának állami segélyben részesítéséért iránt.

Tiszti főorvos jelentéséből kiemeljük, hogy a város közegészségi állapota a lefolyt január hónapban kevésbé kedvezőnek jelezhető, s viszonyítva az előző havihoz, e hónap nagy a megbetegedések száma, s a halálozások is szaporodtak (meghalt decemberben 53, januárban 70); megemlítjük még, hogy Szontagh Mátyas, mint közigazdasági előadó, ez alkalommal terjeszté a város 1882. évi közigazdasági állapotára vonatkozó jelentését, a mely szakszerűen és behatóan kiterjed a közigazdaság minden ágára és a közigazdaság terén az elmúlt esztendőben felmerült jelenségeket öleli fel, így constatálja, hogy az 1879-ben határozott alakban megindult javulás, bár szerény mérvben, de az elmúlt esztendőben is észlelhető volt.

Elbirálás alá jött Pammer Péter folyamodása a városi tanácsnak egy mézke-menezére felállítását ellenzó határozata ellen; a városi tanács határozata helyben hagyott és a mézke-menezé felállítására a kérelemzett helyen meg nem engedtetett.

A pécsi jótékony nőegylet által

f. hó 5-én rendezett közvacsora költségeire befolytak továbbá a következő adományok:

	frt
Biedermann Erzsébet	20
Delimanich István	10
Hirsch Lajos (Dárda)	5
Dr. Laubheimer Ferenc	5
Mendlik Agoston	5
Kovács Alajos (Dárda)	5
Otocska Géza (Gyula)	5
Aidinger Ilka	5
Zsolnay Teréz	5
Hinka Lászlóné	5
báró Skerlecz Károlyné	5
Szautter Gusztávné	5
Mendl Matild	5
Pákozdy Paxi Károly	6
báró Majthényi Amália	5
Cseh-Sauska Mari	5
Kovácsics Jánosné	5
Stirling Mari	4
Grünhuth Mari	4
Krause Rozalia	4
Piacsek Gyula	3
Nádósy Kálmán	3
Kovács Mihály	3
Szaváry Emil	3
Dr. Pollák János	3
Adler Luiza	3
Haidekker Anna	3

Udvardy Katalin	3
Lukrits Etelka	3
Böhm Manó	2
Thaizs Mihály	2
Werner Ferenc (Baranyavár)	2
Kleidorfer Ferenc (Colonia)	2
báró Ottinger Gottfried	2
Ribay Ferenc	2
Viertl Béla	2
Baldauf	2
Moré Nándor (Sellye)	2
Eizer János	2
Zelmsz György	2
Dr. Nöthig	2
Vankó Ferenc (Mohács)	2
Zengővári-Forray Mari	2
Szuly Jánosné	2
Schultz Emma	2
Leksza Ludovika	2
Ország Theréz	2
Schwarz Matild	2
Maletter Ernestin	2
Werner Katalin	2
Jarsné urnó	2
Schneckenbergerné	2
Pozlavszkyné	2
Daempfl Róza	1
Klyncharich Miklós	1
Faykiss	1
Dvorzak József	1
Péterfay	1
Jankovits János	1
Összesen	199
Ide járul az I. kimutatás	133.50
a II. „	78 —
összesen:	410.50

Ebből a mohácsi árvíz-károsultak javára különösen befolyt:	70
maradt:	340.50

Igy tehát a mohácsi árvíz-károsultak kapnak: 170 frt 25 kr. és a fennebbi: 70 „ „

összesen:	240 „ 25 „
a p. jótékony nőegylet részére jut:	170 „ 25 „
együtt:	410 „ 50 „

Felülfizetések:

Cseh Kövér Anna	frt 10
D'Elia Nick Anna	5
Förster Béla	4
Tibiassy J. N.	3
Mayer Nándor	3
Dr. Ludwig Ferenc	2
Marich Imre	2
Zöld Sándor	1
Luzsovia László	1
Pauschenwein	1
Sándor Gyula	1
Zirner	1
Összesen	34

Kimutatás

a bevétel és kiadásról 1883. év február hó 5-én rendezett közvacsorán.

Bevétel:

Belépti jegyekért	frt 641
Felülfizetések	34
Adományok	340.50
Adományok a mohácsi árvíz-károsultak javára különösen	70
Az eladott pezsgőért	106.95
„ „ „ tagylalt, cukorkák, thea és szivarért	78.71
Összesen:	1271.16
Kiadások:	522.44
Maradt tiszta jövedelem:	748.72

Eszerint jut:

A.) a jótékony nőegylet javára:	339.36
B.) a mohácsi árvíz-károsultak részére	339.36
a különösen e célra befolyt:	70
Összesen:	409.36

A mohácsi árvíz károsultaknak jutott 409 frt 36 kr. Jeszenszky Ferencz, k. tanácsos és alispán urhoz kegyes kiosztás véget elküldetett.

A jótékony nőegylet nevében a nagyon tisztelt közönségnek a f. évi február hó 5-én tartott közvacsorán való részvételeért, ugyancsak a t. cz. adakozóknak adományaikért, valamint t. cz. Valentin Róbert, Valentin Otto, Hoffmann Károly és Kremling uraknak szíves közreműködésükért mély tisztelettel köszönetet mondok.

Pécsett, 1883. február hó 8-án.

Magyarly Róza,
alelnök.

Hirek.

Nagyfontosságú mozgalomról vettünk tudomást, melyet a gymnaziumi tanulók tulterhelteése felett lapunkban megbeszélte eszmecsere idézett fel. Ez eszmecsereben a szakférfiak beszéltek s még nem mondták ki az utolsó szót; azután pedig a legközelebről s legérzékenyebben érintett szülők lépnek sorompóba. Messzeható tervek képezik megbeszélés tárgyát. A tervek oly komolyak és épek, hogy kellő pártolásra s végeredményökben a kívánt sikerre méltán tarthatnak igényt. Igen nagy dologról van szó: a szülők áldozatai, a tanárok fáradozásai meddőségéről, az ifju nemzedék szellemi elnyomorodásáról! Nincs nagyobb dolog a világon ennél! Háboru pusztításai, dögvész kéréletlensége, elemi csapások messze maradnak ama baj mögött, hogy a szülők átvirrasztott éjei, nélkülözések közt eltöltött évei elkeseredést szüljenek önhibájakon kívül, — hogy egy egész generáció agyonnyomassék egy rendszer elbutító terbe alatt — s hány évtized vagy tán század fogja megkeresni! A tanférfiak Budapesten már mozognak, Dr. Lutter Nándor főigazgató kiadta a jelszót: „... Igy indult meg, lett és vált a mi nyakunkon is állandó nyüggé az az áramlat, mely a tanítás anyagát az elviselhetetlenségig felszaporította, mely az ifju vállakra türhetetlen terheket rakott, az oktatás egységességét megsemmisítette s az igazi nevelést, ugyszólván, lehetlenné tette.“ Nagy szavak, még nagyobb tények, megállapítva a szakutódok diagnosisa által az ölé betegség! A ki képes, és nem segít e bajban: hány ezek átkát zudítja fejére! Közöny, csak most aludjál, a mig tenni fogunk!

A honalapítás idejét a m. tud. akademia történeti bizottsága f. hó 10-én terjeszti az osztályterkezetel elé. A bizottság e tárgyban véleményét dolgozott ki, mely Ipolyi Arnold, Frankó Vilmos és Pesty Frigyes által van aláírva s nemsokára nyomtatásban is megjelenik. Hazánk alapításának időpontja fölött az osztályülés végleg fog határozni.

Nagy hangversenyek. A „Pécsi Dalárda“ és „Zeneegylet“ mindkét zenebizottsága február 7-én elhatározta, hogy márczius 11-én, vasárnap délután 4 órakor a „Hattyu“-ban első nagy hangversenyt fogja megtartani az egyesület. Ennek műsora a legnagyobb városokba is méltán beillenék. Mozart „Jupiter“ symphóniája, Volkmann egyik „Serenadja“ Herz Henrik zongoraconcertje vegyes karokkal és zenekarral, Preuss Adolf ur művészetével előadva, ezenkívül a „Pécsi Dalárda“ és a „női énekhar“ külön-külön is szerepelni fognak a műsoron: mindezek a legmagasabb művelészet helyezik kilátásba. Számos műkedvelő keretik fel, hogy résztvegyen a hangversenyen. A második nagy hangversenyt a prill közepére határozta, ennek egyik száma Lohengrin első felvonása a 3. jelenlettől végig, magánszerepekkal, karokkal és zenekarral. Pezsgő, zenei életnek nézünk tehát elébe, a zenekarotok igaz öröme.

Kitüntetés. Ó felsége a legutóbbi bécsi

iparbálon Engel Sándor helybeli fa nagykereskedőt hosszan tartó beszélgetésén tisztelte meg. A király behatáon kérdésvizsgálatra a pécsi ipar és kereskedelmi viszonyokról s különös érdeklődést tanúsított a fakereskedés állása iránt s meglepődését fejezte ki Engel Sándornak kimerítő felvilágosításai felett.

Katonasorozás Baranyamegyében. A közös hadsereg és a honvédség részére elrendelt ez évi újonczozás Baranyamegye járásaiiban a következő napokon és sorrendben fog történni: Márczius 6-ikától 10-ig Pécsen (a pécsi járás) 12-től 17-ig Mohács-on, 19-től 24-ig Pécsváradon, 25-től 31-ig Dárdán, april 2-től 6-ig Siklóson, 10-től 18-ig Sásdon, 20-től 23-ig Szent-Lőrinczen. A felszólamlási kérvények (reklamációk) pedig az illető sorozó járásban kitűzött első működési napon fognak mindenütt tárgyalatni.

Idegenek Pécsen. Az elmúlt félévben az itteni vendégkönyvben 2000 idegen szállt meg. Nem sok vidéki város mutat fel ily arányt.

Műkedvelő előadás. A mohácsi árvízkarosultak javára rendezendő műkedvelő előadáson, mint legujabban értesülünk, nemcsak urak, hanem műkedvelő hölgyek is fel fognak lépni. A magánszerepeket Hilscher Ilona és Simon Mariska kisasszonyok, míg a karokat a nődalárda fogja betölteni. Ily szereposztás mellett, azt hisszük, hogy a „Nagyapó“ sokakat fog a színházba vonzani.

Kapitányi rendelet. Azon alkalomból, hogy „Viola“ vasárnap előadásán egy díszlet majdnem tüzet ogot, a kapitányság szigorú rendeletet bocsátott ki a színházgáthoz, hogy ezután, ha oly darab kerül színre, melyben tüzijáték van, ezt déli 12 óráig a kapitányságnál bejelentse. Ily esetek alkalmával a tűzörség megszaporttatik a színpadon. Elrendelte továbbá azt is, hogy a színpad hátulso kijáratára elé szigorú büntetés terhe alatt ezután semmit sem szabad állítani.

Betegek. A városi kórházban az elmúlt hónapban ápolgatott összesen 312, az irgalmasoknál 75, és a bányatelepi kórházban 36, összesen tehát 423 beteg.

Adófizetés. Január hóban Pécsen állami adó fejében befolyt 19958 frt 70 kr.: a múlt év ugyanazon havában pedig 22671 frt 22 kr., tehát 2712 frt 32 kr. csökkenés mutatkozik.

Forró víz. A budapest-pécsi vasut Abaliget állomásán alkalmazott napszámos, Novacsék József egy deszkát lopott, hogy hazaviszi tüzelni. Lakótársa, Kereszt Ferencz figyelmztetését, hogy az tilos dolog, káromkodások közt visszautasította, egy nagy fazék vizet forralt a deszka tüze mellett s az alvó Keresztnek fejéhez vágta az egészet, maga pedig megszökött. Kereszt a pécsi közpórházban ápolgatik, ropant kiterjedési égésebei gyógyulása mint egy két hónapot fog igénybe venni. Novacsék, csehországi illetőségű, körözöttik.

A mértékhteltesítési hivatalban az elmúlt félévben hitelesített 5819 drb. hordó, 2346539 liter mennyiségben, egyéb tárgyak 1544 drb., melyek után befolyt hitelesítési díjak fejében 25 95 frt 39 kr.

Vigyázzunk az amerikai szőlővesszőkre. Az „Illustration horticole“ azon eredményről értesít, melyet az olasz kormány s a phylloxera elterjedésének megakadályoztatása céljából amerikai szőlővesszőkkel tett kísérletéből ért el. 1881-ik évben Monte Christo-ban amerikai vesszőkkel nagy ültetések tett, s a tavaly tartott vizsgálat kiderítette, hogy az ültetett vesszők majd egy tized része a phylloxera által már is el volt lepve, úgy, hogy az egész 80.000 ujonnan ültetett szőlőtőkét ki kellett szedni és elégetni. S így nagyon kell óvakodnunk az amerikai vesszőktől is, nehogy a már szenvedett kár mellett még újabb haszontalan költségekkel is terheljük magunkat.

A városi gyámpénztár állása 1882. évi

december hó végén volt: készpénz: 714 frt 69 kr., kötvényekben magánfeleknél 324637 frt 49 kr., értékpapirokban 241853 frt 56 kr., drágaságokban 627 frt 35 kr. összesen tehát 567833 frt 9 kr. Ugyanazon év végével gyámság alatt maradt 1345, gondnokság alatt pedig 12 egyén.

Drága fa. Mágocsról írják: Hechenberger Martin mágoosi lakos úgy gondolkodott, hogy a mocsoládi erdőben sok fa van felhalmozva, még elég marad tulajdonosának, ha a szegény ember el is visz egy keveset belőle. De nem volt ebben a nézetben az ottani erdőkerülő, mert a 8-ik parancsolat ellen vétőt el akarta fogni. Hechenberger futásban kerestet menedéket, de vesztére, mert a kerülő látván, hogy többszöri felszólítására sem áll meg, utána lött, és oly szerencsétlenül taláta, hogy néhány perc múlva összerogyott. Az egész séréltetés hátába és oldalába furódott. A megsebesültet hazaszállították, hol már most javulásban van. — A kerülőnek ez a lövés sokba került; mint beszélük, megegyezett Hechenbergerrel, hogy 100 frtot, 6 mérő búzát és egy szekér fát fizet neki hallgatás díjában r. l.

Tűz. Német-Bolyból írják: f. hó 7-én esti 7 órakor a hg. Montenövö-féle Gyula pusztán, melynek jelenleg Ottocska Géza ur a bérloje, egy juhakol légett. Az épület szalmával fedett, padlása sem volt, minek következtében oltásra gondolni sem lehetett, így a bennlevő 280 drb. juh is a tűz áldozata lett. Ugy az akol, mint a juhok biztosítva voltak.

Városi pótadó. Az elmúlt félévben városi pótadó fejében befolyt készpénzben 43329 frt 67 kr.; közmunka váltásdíj címén 5522 frt 70 kr.; utcázseprési díj címén 1624 frt.

Halálozás. Mint a beküldött gyászlap jelenti: Cserta Ignác kereskedő, folyó hó 7-én éjjeli 1 órakor, életének 49. évében szélhűdés következtében meghalt. A boldogultnak hült tetemei folyó évi február hó 10-én, szombaton délután 3 órakor fognak a Kaposvári-utca 5. számú házban beszenteltetni és innen a budai külvárosi közsirkertbe örök nyugalomra elhelyeztetni. — Az engesztelő szent mise-áldozat pedig folyó évi február hó 12-én reggeli 9 órakor fog a belvárosi plebánia-templomban a Mindenhatónak bemutatatni. Béke hamvaira!

Kimutatás a pécsi 52-ik gyalogezred egyévi önkénytesei által f. évi február hó 3-án rendezett táncszertely bevételie és kiadásairól. Bevétel: 429 frt, összes kiadás: 352 frt 22 kr. Tiszta jövedelem 76 frt 78 kr., mely összeg a Rudolfinum árvaínzetet részére a városi pénztárba befizettetett. A jótékony cél érdekében felülfizettek: Gradwohl Gyula ny. cs. kir. altábornagy 10 frt, Troll Eerenz 10 frt, Zsínkó István 5 frt, Dobszay István 3 frt, dr. Pollák János 3 frt, Szeifritz István 2 frt, Mendlik Agoston 3 frt, Dellimanits István 5 frt, dr. Erreth Lajos 3 frt 50 kr., Erreth János 3 frt 50 kr., Schapringler Zs. 2 frt 50 kr., Kajdacsy Jeszenszky Clementin 2 frt, Rézbányai János 2 frt, Boniperti N. cs. kir. ny. ezredes 2 frt, Kleindorfer N. 2 frt, Jeszenszky Ferencz alispán 1 frt, Miller Alojzia 1 frt, Lill János 1 frt, Marenetz Rózn 1 forint, Hanuy János 1 frt, Jóos József 1 frt 50 kr., dr. Fürst Győző 1 frt, N. N. 1 frt 50 kr., Dämpf K. 50 kr., Kárász N. 50 kr., Blauhorn Mihály 50 kr., Schneckenberger István 50 kr., Olasz Liska Gábor 50 kr., Tibiássy József 50 kr., N. N. 50 kr. összesen 71 frt, mely összegért fogadják a nemeskeblü adakozók, valamint a pécsi jogakadémiai olvasókör tagjai — kik ujonan és izléstelenben berendezett helyiségeiket a jegyek eladhatása végett a nappali pénztár részére átengedni szivesek voltak — ezután is hálás köszönetünket. A rendező bizottság.

Széntolvajok. Bizta Antal s vele vadházasságban élő életpárja megirigyelték Schapringler Zsigmond gázgyáros nagy meny-

nyiségű szénét s abból naponként egy-egy kosárral elemeltek. Az ellopott szénnek veszetmentén már egész rakományt állítottak fel, de a rendőrség nyomára jött s a jómádarakat elcsipte, kikről azután kitént, hogy a törvényszék is körözötti. Átadattak az ügyészségnek.

Bűnhak. Göppel helybeli hentes négy darab kövér ludját két jómadár el akarta emelni. Midőn a kapitolum-mentők rémségesen gágogni kezdtek, az egész ház utána vetette magát a terhelt tolvajoknak. Ezek egyike, — kit eddig kinyomozni nem lehetett — a hóna alatt levő ludakat társának azon ürügy alatt, hogy kissé tartsa, átadta és megugrott. A szegényt, ki négy ludnyi terhével nem birt futni, nyakon csípték. Sárfi Endre — az elfogott — azt állítja, hogy ő ártatlan s hogy csak sétált, midőn őt egy ismeretlen arra kérte, hogy tartsa egy kissé a ludakat. Ez állítást a rendőrség nem hajlandó elhinni.

Öngyilkosság. Baumann Teréz 22 éves hajadon f. hó 7-én déli 11—12 óra között agyon lötte magát. Tettét úgy hajtotta végre, hogy a szomszéd temetőcsőszőlő atyja nevében kölesön kérte a puskát azon ürügy alatt, hogy patkányt akar löni, de a rozant fegyverrel magát lötte arcon. Mire a kórházba szállították, meghalt. Tettének indoka, mint mondják, reménytelen szerelem.

Beküldött. A „Pester medic. Presse“ írja: A legközségesebb köhögés veszedelmessé válhatik, tehát tanácsos a legkisebb s legjelentéktelenebb hurutnál egy kellemes szert használni, mely az emésztést nem akadályozza, az Egger-féle pastillák e szerrel kitűnőnek bizonyultak, a mennyiben a köhögési inger eltávolítják, előidézik a nyálka vetést és nem idéznek gyomorsarat. Egy eredeti doboz 25 kr., 50 kr.

Gyomorbaaj ellen Egger fia gyógyczukorgyárosnak sikerült kellemes ízű pastillákat készíteni, melyek emésztés hiány, görvény, halványas, ismétlődő főfájás, vese köbetegségek ellen igen meglepő jó hatással bírnak. Egy eredeti doboz utatissalant egyirtt 30 kr. városunkban raktáron következő gyógyszerészek uraknál: Kunz Nándor, Kovács M. Sipőcz és Irgalmas szerzeti gyógytárban.

Színház és művészet.

Vasárnap br. Eötvös „Falú jegyzője“ című regényéből kikerített népszínmű: Viola adatott. A czimuszerepet Sándor alakította a nála szokásos ügyességgel, míg Arányi a Peti cigány szerepében kitűnő alakítást mutatott be. Gaál Hermin apró szerepe nem volt olyan, hogy jobbat lehetett volna belőle csinálni. Csillag (Bogyó) nótái keservesek, vizözön előttiek voltak s az igazgató, úgy látszik, nem volt disponálva, mert az ócska dalokat élvezhetlenül kintornázta el. Az előadás alkalmával majdnem szerencsétlenség történt. A harmadik felvonásban, midőn Viola feje felett a kunyhót meggyújtják, valami új tüzijátékot használtak, amittől az egyik díszlet tüzet fogott volna, ha nincs kéznél egy tűzoltó, ki azt hamar elnyomja. Kérdjük, mily szerencsétlenség történt volna a zsufolásig tömött színházban? Több vizgázatot követelünk, mert ha a baj egyszer megtörtént, nem lehet már akkor rajta segíteni. A színpad hátulso ajtaja el volt torlaszolva; s a miért az igazgatóság érzékeny büntetést érdemelt volna, de egyelőre meglegedhetik a szigorú kapitányi rendelettel, melyet könnyelműség provokált.

Hétfőn nem volt előadás. Kedden Ofenbach régi erkölcsungyoló, suthavaló operetteje „Dunanan a pó“ került színre. A gyér földszinti közönség és tömött karzat egyáltalán jól mulatott rajta. Említést érdemel: Bokor, Morvay, Arányi, Kiss F., ugyszintén Kissné és Bokorné. Az előadás összevágó volta, a karok jól működtek.

Szerdán a színház zárva volt, esütörtökön pedig színre került Strauss új operetteje: „A furcsa háború“, mely mindenütt hódított s melynek dallamos

zenéjét mindenki ismeri, s mely nálunk is lezartta babérait. A siker nagy része annak köszönhető, hogy színtársulatunk az operettet teljes érvényére emelte. Ez előadás minden tekintetben tökéletes volt s üdvözölhetjük a karmestert, ifj. Bokor Józsefet, ki az operettet ily szépen betanította. Az igaz, hogy a darab meseje vajmi kevés s ha röviden el akarnók mondani, az egészet le kellene írni, de zeneileg annál könyvedebb, s a kedves dallamok Strauss János ügyes kezét dicsérik. Különösen kiváltak az I. felvonásban az induló (előadva a kar által), az ensemble, a duett (Fekete, Kissné), a quintette; a 2. felvonásban az ismert gyors polka (Kissné), a keringő (Kiss), az ensemble és finale; a 3-ik felvonásban pedig Bokor és Váray M. duetteje. Legnagyobb hatást azonban a keringő ért el, melyet Kiss ismételt volt kénytelen. A közreműködők, különösen Bokor (kitűnő Grott Boldizsár), Kissné (Violetta), Kiss (marchese Filipp) és Fekete (Spinola) a legteljesebb elismerést érdemlik. A karok derekasan működtek. Az operette kiállítása fényes volt s a valóban új jelmezek meglepték a közönséget. A színház teljes kivilágításban ragyogott, mintha theatre parée lett volna s a ház zsúfoltság megelt. Azt hisszük, tartós sikert jósolhatunk a „Furesa háboru”-nak. (==)

A közönség köréből.

A m. k. adófelügyelő úr megérdemelt figyelmébe. Vidéki ember, kinek nem esik olyan könnyen keze ügyébe bajai orvoslására a közvetlenség kitagadhatatlan előnye, nem egyszer van kitéve illető közegek részéről oly elbánásnak, mely minden inkább, csak méltányos és igazságos nem. Lássuk a következő esetet.

Az orsz. tanítói nyugdíjalapot kezelő közköz. miniszt. számvétségése az 1882. évre a szokásos „Befizetési jegyzék”-et — elég rosszul! — 1882. júl. 13-án állította ki. De ez a jegyzék — fizetési meghagyás — bár nem egyszer sürgettem meg a k. adófelügyelősnél is, hogy juttassák már kezemhez, (mert csakis előmutatása mellett fogadja el közs. bíró és k. adóhivatal az évi illetéket) — csak ez évi január 27-én került hozzám azon hozzáadás kapcsán, miszerint ennyi késedelmi kamatot is fizessék, illetve fizessünk az iskolafentartóval együtt. Írásban beadott indokkal kimutattam azt, hogy mi, iskolafentartó és csekélységem, jogosan meg nem rovatathatunk késedelmi kamattal; a siklósi m. k. adóhivatal erre jellemzőleg azzal felelt, hogy a vejti közs. bíró utasította, hogy exequáljon meg. Nem szaladgálhatok — erre sem időm, sem pénzem — illetékes és nem illetékes fórumokhoz, kimutatandó azt, hogy bárki inkább, csak mi nem lehetünk a megrovandók; ahhoz sincs kedvem, hogy a néhány krajczárnyi sarcot a végrehajtás költségeivel szaporítsam; hanem igenis — mert ezen alkotmányos procedurának, kés. kamatot önhibám nélkül fizetni, már többször vettem alá — a nyilvánosság ezen közegében til-

takozom ezen A zsiába való, mandarin os eljárás ellen és ajánlom a m. k. adófelügyelő úr becses figyelmébe.

Brusch Alajos.

daróczyhalmi tanító.

Kitűzött bírói árverések.

1883. ápr. 9-én d. e. 9 órakor.

Muñcs Pero, és ennek jogutóda Müller Izrael ellen a p.-márci 20. sz. tjkvben felvett $\frac{4}{8}$ telekből $\frac{1}{8}$ telek 118 frt. becárban Pispök-Márokon.

Kaltenbach János ellen az ó-falu 177, 220, és 259. sz. tjkvbeli különböző részirtokok 595 frt. becárban Ó-faluban.

1883. ápr. 12-én d. e. 10 órakor.

Véki András ellen a kopácsi 115. sz. tjkvben felvett 99. sz. ház és tartózkodái 819 frt. becárban Kopácson.

Káta Samu ellen a viszlói 641. sz. tjkvben felvett 23. sz. ház $\frac{2}{8}$ telek, és maradványföldek Viszló községben.

Farkas János ellen a karáczdofai 7. sz. tjkvben felvett 7. sz. ház felvett ház és belseg 260 frt. becárban Karáczdofán.

1883. ápr. 23-án d. e. 10 órakor.

Petrovics Katalin férj. Gebauerné ellen a siklósi 256. sz. tjkvben felvett ház és szőlők 650 frt. becárban Siklóson.

1883. május 7-én d. e. 10 órakor.

Kloecz Erzsébet m. Kloecz Vendel örököse ellen a csebényi 56. sz. tjkvben felvett ház 506 frt. becárban Csebényben.

Irodalom.

Aigner Lajos kiadásában megjelent: Magyarország függetlenségi harca 1848—49-ben. Irta: Gelich Richard tábornok. Ezen sok évi tánnmányozás és kiadatlan források gondos feldolgozásából eredt munkának főfelelője a magyar függetlenségi harc történetét az akkori honvédelem önálló és kimerítő leírásával szakszerűen és sokszor új szempontból előadja.

E munka első, a honvédelem szervezéséről szóló része nem kirekesztőleg katonai tartalom, hanem a legfontosabb politikai mozzanatok és napi eseményeket is kronológiai rendben foglalja magában. Ezekhez sorozták minden azokra vonatkozó okmányok, u. m. királyi leiratok, kiáltványok, miniszteri rendeletek, polgári és katonai hatóságok s más társulatok hirdetései, országgyűlési tárgyalások a véndrengerről és honvédelemről, fontos magánlevelezések s más okiratok. A munka második része kirekesztően a hadműveletekről szól és magában foglalja: Magyarországnak mint háború színterének katonai szempontból való méltányolását. A hadviselő felek hadseregeinek egymással való párhuzamosítását; a fajharcot; a téli hadjáratot; az áprilisi hadjáratot; a nyári hadjáratot; a magyar hadsereg végevesztését és fölülzását. E terjedelmes munka szerzője annak megírásánál saját főljegyzéseit, több nagy hírnevű barátai és ismerősei által rendelkezése alá bocsátott adatokat, hivatalos és családi okmányokat az akkori hivatalos „Közlönyt” és a legnevezetesebb e tárgyra vonatkozó könyveket és rőpiratokat használta forrásul, melyek mind a magyar függetlenségi harcot tárgyalják.

Mind ezekből látható, hogy nem vásári iratok laza egybeillesztését képeznék, hanem valóságos hézagot pótló munkáról, melyben rendkívüli szorgalommal, kitűnő eszoposztási tehetséggel óriási, nagy részben eddig ismeretlen és felhasználatlan adathalmaz van feldolgozva. Az egész munka két vaskos kötetre terjed egy-egy 32—35 iv). Előfizetési ára 6 frt, melyet azonban akár két részben t. i. telében az aláíráskor, felében az

első kötet átvételkor, akár utánvétellel az első és második kötet megküldésekor 3—3 fttal lehet kifizetni. A béli ár jóval magasabb lesz. A füzetes kiadásból 2 hetenkint ad ki a kiadó egy füzetet. A 4 ives füzete ára 40 kr. A füzetes kiadást megrendelő a füzete árát annak kézhezvételével fizetik ki, tehát nem kell előre fizetniök, azonban kötelezik magukat az egész mű megvételére. A nemzet dicsőségét hirdető munkát bizvást ajánlhatjuk.

Ritka szép képekkel jelent meg az „Ország Világ” legújabb száma, a közleményekről nem is szólunk, mert azok mindig kitűnőek. „Az elhagyott várkastély” valóban megérdemelné, hogy kivágassék s így képezze a szobafalak díszét, ha akkor nem lenne megcsönkítva az egész szám, s vele az évfolyam. Az „Enyelgés”, „Borkóstolás a sekrestyében” kitűnően sikerült genre-képek. Van egy dunai tájkép, mely a jégzárlást ábrázolja, s az újpesti hajógyár. A megőzadásának is van három, valamint az iparnak két kép szentelve. Amannak köréül a szőlőtő gombabetegeiségi, emezéül a villamoság a szővőipar szolgáltatában. — A válogatott szöveggyűjtemény — miről legelőször kellett volna szólnunk — a következő dolgozatok képezik: „Noé bárkája” nagyobb szabású eredeti elbeszélés Erdélyi Gyulától gyönyörűen kezdődik; Daudet egy szép rajza, „Táncleckék” Terewrk Istvántól, „A jótékony milliomas” életkép Berczy Gyulától, „Piatra Babi” tündérrege Rápolyi Károlytól. Láng Lajos egyetemi tanár és képviselő jellemrajza Bekics Gyusztóval s más jeles dolgozatok egészítik ki a gazdag tartalmat. Ezen kitűnő képes lap előfizetési ára egész évre 10 frt, félévre 5 frt, negyedévre 2 frt 50 kr.

A „Koszu” 5. számának tartalma: „Mit csinált örömben Dankó Dénes?” Elbeszélés, írta Jakab Ödön, San Ambrógio (Giuseppe Giusti költemény) Radó Antaltól; „Ószi verőfény” (regény), írta Margitja Dező; „Ósekin mint napimádók”, írta György Aladar. Vegyesek. Előfizetési ára egész évre 8 frt, negyedévre 2 frt; előfizetheti Aigner Lajosnál Budapesten.

Közlekedés.

A vasut menetrendje.

Indulás:	Érkezés:
Pécsről Budapestre	Budapestről Pécsre
11 ó. 28 p. délelött	5 óra 35 percz este
Pécsről Barcsra	Barcsról Pécsre
6 óra 40 percz reggel	10 óra 58 percz délelött
5 óra 50 percz este.	10 óra 7 percz este
Pécsről Mohácsra	Mohácsról Pécsre
6 ó. 22 p. r., 11. 15 p. d. e.	6 ó. 20 p. reg., 5 ó. 36 p. d. u
10 óra 34 percz este.	8 óra 47 percz este.

Laptulajdosos: Fekete Mihály.

Felelős szerkesztő: Bodó István.

Hivatalos árnyomok a budapesti áru-és érték-tözsén.

Budapest, 1883. februárius 9-én.

	Pénzbeli ár.
1 Magyar aranyjárdék 6%	118 60
2 Magyar aranyjárdék 4%	87
3 Magyar papírjárdék 5%	85 60
4 Magyar vasuti kölcsön.	134 80
5 Magyar földtelehermentesítési kötvény.	98 75
6 Temes-bánáti	98
7 Erdélyi	97 50
8 Magyar szőlődezsma váltásági	97 50
9 Magy. nyerevári sorsjegykölcsön	115 25
10 Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy	109 50
11 Osztrák járadék papírban	77 80
12	78 30
13	96 70
14 Osztrák-magyar bankrészevény.	826
15 Magyar hitelbank részvény.	290 50
16 Osztrák hitelintézet	294 10
17 Cs. és kir. arany	5 63
18 20 frankos arany (Napoleon'd'or)	9 50
19 Német birodalmi márka	58 50

E rovatban minden szó beiktatása 1 krba kerül, hirdetések után, melyek a hirdetőfélnak külön lakozmível is el vannak látva, még 30 kr. bélyegdíj fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK.

Minden hirdetésre felvilágosítást ad a kiadóhivatal. Levélbeli tudakozásokra is pontosan válaszolunk, ha a válaszra szükséges postabélyeg beküldetik.

Szántóföld mintegy 8 hold a pécsi határban, a szigeti országút alatt, a barcsi vasut mentén, jutányos áron eladó. Bővebb értesítést a kiadó ad.

Csurgói hegyben egy jó karban levő 1000 □ öles szőlő előnyös feltételek mellett eladó. Értesítést a kiadóhivatal ad.

Siklósi határban egy hold szántóföld (első osztályú) kedvező feltételek mellett eladó. Bővebb tudósítást ad a kiadóhivatal.

Keretetik 3 gyermek mellé egy magyar nyelvű, ki a gyermekkerti tanfolyamot végezte. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Donátus kápolnánál 11 kapás szőlő kedvező feltételek mellett eladó. Értesítést a kiadó ad.

Patentirozott-órarugony-mellfüző (Mieder)

csüngő órarugony-rudacsca (halcsont betét helyett).

Cs. k. szabadalmat nyert 1882. márczius 19.

A mellfüzők legyenek jók és jutányos árúak, mi a hölgyek jogos kívánsága, de az eddig használt **betétek** nem felelnek meg az **előbeni mellfüzők megváltoztatott alakjának és hosszúságának**, úgy, hogy rövid használat után ketté törnek, mi által a legszebb mellfüző is értéktelenné válik; az órarugonyok ily módton használata által a halcsont — és egyéb mellfüzőbetétek háttérbe szoríthatnak, s miután az órarugony betétek a rozsdától is meg vannak óva, azok egyedül nyerne előnyt tartósságra nézve a halcsont ellenében, ennél fogva a jövő csakis a

patentirozott-órarugony-mellfüzőknek

van biztosítva.

Az órarugony-rudacsok **rendkívül könnyűek** és az ujakra is tekerhetők s természetesen nem igen törékenyek, minél fogva a mellfüző használata igen kellemes, miután a rugonyok szélességben simulnak a testhez, s annak kellemetlenségét nem okoznak, mert minden testmozgálynak nyomás nélkül engednek.

A betétek, melyek fel- s lefelé a legkisebb mozdulatot tesznek, a kelmét nem rongálják, minél fogva a mellfüzők igen hosszú ideig használhatók.

A **patentirozott-órarugony-mellfüzővel**, mely minden hölgynek szép alakot kölcsönöz, semminemű halcsont nem fog jutányos ár és tartósságra nézve versenyezhetni.

Legmélyebb tisztelettel

POLLÁK SOMA

Fehérnemű és női pipere ezikek raktára,
Pécsett.

„Kellemtelen szájszag és fogfájás ellen”

Erdem-éremmel kitüntetett

SCHULHOF KÁROLY ROBERT,

Manchesteri lakos által feltalált

magyar kir.

szabadalmat

nyert

és

osztrák cs.

szári kizáró-

lagos és

SZOPIANA-SZÁJSZESZ.

Hatása:

1. Sopánaszájszész a száji- és orr-üregnek (odras vagy műfogak, dohányzás vagy bármint más okból eredő) minden bűzét nyomtalanul eltávolítja.

2. Erősíti a petyhüdt foglust és az ígő fogakat, az utóbbiaknak visszaadja természetes fehér színüket, megakadályozza a fogak kipótlását, védi a fogak zomán-czatát és óv a fogfájás ellen.

3. A száji- és orrüreg mindenemű súlyos (skorbutikus) bántalmait gyógyítja, üdíti és pirostja a foglust és edzi a nyakhartyát.

4. A már létező fogfájást eltávolítja, ha a fájó fog lusa pár esépp-, vízzel nem elegyített szájszészszel meg-medvesítetik.

5. Diphteritis és más torokhajtóknál igen sikeres gargalizáló szer.

Ára kicsinyben egy üvegnek

1 forint 25 kr. o. é.

Raktár: Sipőcz István gyógyszerésznél Pécsen, Török József gyógyszerésznél Budapestben és minden nagyobb vidéki gyógyszerésztárban. Biró János gyógyszerész, úrnál Kolozsváron.

Főraktár 8

Dr. Schulhof Adolf úrnál

Pécsett.

Több mint 800 elismerő bizonyítványok orvosi tekintélyektől elomtatottak

Kitüntetett Bécs, Triest 1882, Kecskemét, Fehérvár, Wels.

Egger-féle díjjuttalmazott különlegességek.

Az Egger-féle mellpastilla, általánosan ismert és kitüntetett szer **köhögés, rekedtség és elnyalkasodás** ellen, elanyyira, hogy számos bel- és külföldi szaktudós e nemből a legjobbnak ismerte el. A 25 és 50 krajczáros eredeti dobozok Magyarországon minden nagyobb gyógyszerárban kaphatók.

Gyomorhaj ellen Egger-féle Sódapastillák mindenféle **gyomorhajok, emésztéshány, gyomorhév**, beltunyóság, görvély, halványosság, ismétlődő főfájás ellen. Ezen pastillák, melyek egy ezen célra készült és szabadalmazott gépen készülnek, könnyen olvadnak, kellemes ízűek és elősegítik a könnyű lélegzést. — Egy eredeti doboz utasítással 30 kr.

Egger zuzmóhnövény cukorkái (lichenis carraghen) a legfinomabb anyagból készült, hatásuk nedvesítő köhögési inger csillapító szer. Ezen kellemes gyümölcsízűek, különösen óvják a légzési szerveket a száradástól. Szónokok, bírók, színészek, tanítók, különösen mindazok, kik hivatásuknál fogva sokat beszélnek, el ne mulaszták ezen kitűnő cukorkákat használni. Dacára jóságuk könnyen beszerezhető, 1 doboz 15 kr.

Egger val. mandula formájú maláta bonbon Csomagolva, valódi amerikai hártya-papirzacskókban. Bistos óvszer köhögés, rekedtség és gége kiszáritás ellen. Igen tiszta maláta-kivonatokból és cukorból vannak készítve és nem képeznek semmiféle gyomorsavat. Egy eredeti zacskó 10 kr.

Ezen különlegességek városunkban eredeti árban kaphatók: Kunz Ferd. gyógyszerész úrnál, Kovács M. gyógyszerész úrnál, Sipőcz István gyógyszerész úrnál és az Irgalmasrend gyógyszerárban. 68

Eladási hirdetmény.

Alulírott esődtömeggondnok részéről közhírré tétetik, hogy a vagyonbukott **Kellert E.** pécsi lakos esődtömegéhez tartozó 3132 frt 28 kr-ra becsült, a Sipőcz-féle házban levő bolti raktárbeli ingóságok egészben és egy tömegben a f. é. **február hó 15-ikéig déli 12 óráig** alulírott tömeggondnoknál beadandó 313 frt 22¹⁰/₁₀ kr. bánatpénzzel ellátott zárt levélbeli ajánlattétel és a csőd válsztmány utólagos jóváhagyásának feltétele mellett készpénzért a legtöbbet ígérőnek elagatni fognak.

A csődleltár, a feltételek és az áruraktár a tömeggondnoknál, illetőleg ennek közbenjötté mellett megtekinthetők.

Pécsett, 1883. évi február hó 5-én,
Ifj. Némethy József,
ügyvéd, esődtömeggondnok Deák-utca 5. sz. a.

A téli idényre!

Valódi Jam., Cuba és Brazíliai
RUM

Chinai és Orosz THEA, Franciaia és Angol

THEASÜTEMÉNY.

Ugy **czukrot, kávé, déli gyümölcsöt és Likőröket** a legnagyobb mennyiségben ajánl

Cserei Antal,

Pécsett, Lyceum áttellenében

42

15968.

1882.

Árverési hirdetmény.

1. A pécsi kir. törvényszék közhírré teszi, hogy özv. Kassar András zooki lakos, végrehajthatónak, Kassar József zooki és Bux Jakab bicsérdi lakosok végrehajtást szenvedettek elleni 38 frt 8 kr. tőke ennek 1882. évi február hó 3. napjától számítandó 6% kamatai 3 frt per, 8 frt 80 kr. végrehajtás folyamodási és 12 frt 50 kr. árverés folyamodási valamint a még netán felmerülendő költségei kielégítésére a következő ingatlanok u. m. a zooki 39. tjkvben felvett időközben a zooki 314. sz. tjkvben átjegyzett 34. sz. ház 80 frt. becsár mellett, ugyanott felvett 1/4 telek 465 frt 50 kr. o. é. ezennel megállapított kikilátási ár mellett Zook községében a községi bírói lakban 1883. évi február hó 27. napjának d. e. 10. órájában megtartandó nyilvános árverésen szükség esetében a kikiáltási mint becsáron alul is eladatni fognak.

Az árverezni szándékozók tartoznak bánatpénzül az ingatlanok fenti kikiáltási mint becsár 10 százalékát ugyan is 8 frt. 46 frt 55 kr. készpénzben vagy ovadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni.

A vevő köteles a vételárt három egyenlő részletben és pedig az első részt az árveréstől számítandó 8 nap, a második részt 2 hónap és a harmadik részt a bánatpénz betudásával, négy hónap alatt minden egyes vételári részlet után az árverés napjától 6% kamatokkal a pécsi kir. adó mint letéti hivatalnál szabályszerű letéti kérelemmel lefizetni.

A pécsi kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóságának 1882. november 24. tartott üléséből.

Kiadta:

Dr. Karay,
kir. trvszéki jegyző.

FIGYELMEZTETÉS!

Az általánosan ismert, jó hírnévnek örvendő s többoldalulag kitüntetett sósborszesz készítményem — kelendőségénél fogva — sok utazásnak lévén az utóbbi időben kitéve, elhatároztam, hogy azokon czimjegyeimet módosítom s arra két nyomtatban saját házam külső alakját veszem fel, bejegyeztetvén az egyszersmind védjegyként a budapesti íparkamránál.

Sósborszesz

gyors enyhítést eszközöl:

esés szagatás, fagyás, fog- és fejfájdalmak, szemgyengeség, bénulások stb. stb. Fogtisztító szerül is igen ajánlható, a mennyiben a fogak fényét elősegíti, a foghúst erősíti és a száj tisztá, szagtalan ízt nyer a szesz elpárolgása után, valamint ajánlatos e szer fejmosásra is, a hajidegek erősítésére, a fejkorpaképződés megakadályozására és annak eltávolítására.

Ára egy nagy üveggel 80 kr.,
egy kisebb üveggel 40 kr.

Használati utasítás magyar, német nyelven bizománysaim névsorával ellátva, minden üveghez ingyen mellékeltek.

BRAZAY KÁLMÁN,
Budapest, IV. ker. Muzem-körút 23. szám.
Védjegy 419. és 420. szám.

Tiz éves valódi franciaia cognac
3.50, 1.80.
Cuba rum palackja 1.80, 90, 45. kr.
Legfinomabb jamaika rum

1.60, 80., 40., kr.

Angol rumliteres üvegben 1 frt.
Legfinomabb theák, császár keverék,
mandarin, pecco, chouchon kilója

4—12 frt.

Kiváló finomságu thea sütemények
kilója 2 frt 40

Valódi francia pezsők: Delbeck, Röderer, Ciquot, Juibert czégtől.

Magyar pezsők „Kincsem“ frt. 2.25.

„ „ „ frt. 1.50.

„ „ „ frt. 1.20.

Pécsi asztali és pécénye borok
Benedictiner 5, 3, és 1 frt 50 kros üvegekben.
Finom liqueurök nagy választékban, ugyszinte magyar, angol és francia mustárok, valamint szarvas gomba, champion, maicidouen és sardínák különféle nagyságban és minőségben kaphatók

EIZER JÁNOS kereskedésében.

Pécsett Széchenyi-tér Oertzen-ház.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan teljesítettek. 34

Használt gépek becseréltetnek

Min ismerhető fel,
hogy az áruba bocsátott

Singer varrógép

valódi, az az: oly eredeti gép-e,
mely a

New-Yorki (Amerika) The Singer manufacturing Co.

gyárai valamelyikében készült, vagy pedig német vagy osztrák utánzás, s többé kevésbé oly siány készítmény, hogy rosz minőségénél fogva minden áron, többnyire azonban a gyáros igaz nevének elhalgatásával s a Singer név visszaélésével hozatik áruba.

A külföldi auyag kitünő jószágánál valamint az egyes részeknek felülmulhatatlan, egyöntű és gondos összeállításánál fogva, minden szakértő azonnal felismerheti, hogy eredeti Singer vagy utánzott gépet lát-e maga előtt; a nem szakértő vevő pedig, hogy magát a károsodástól megóvja, az eredeti Singer gépeknek következő külső jezeveheti jeleit vegye figyelembe.

I. Minden eredeti Singer varrógép a karján az oldalt látható gyári jeget viseli ezenkívül az 1881-ik év óta eladottakra a gyári-jegy az alvány mindkét oldalára be is ütötött.

II. Minden eredeti Singer varrógép a teljes czéget viseli The Singer Manufacturing Co.

III. Minden eredeti Singer varrógép egy angol szövegű igazolvány [keletkezési okmány] van ellátva. Ezen igazolvány az illető eredeti Singer gépek számát tünteti elő, s Singer Manufacturing Co. elnökének, valamint az észak- és közép-európai vezérügynök: Neidlinger G. urnak aláírását is viseli.

Neidlinger G. Pécsett,

81. Felsővárosi út 3. z.

Használt gépek becseréltetnek

Ugy miniszteri rendelet.

Hogy országos közigazgatásunk minden fokon zürzavaros, és hasonló egy összekészült gombolyaghoz, ismeretes minden szemlélő előtt; a kiknek pedig ebben, mint közegeknek, működniök és még inkább azoknak, kiknek azon sors jutott, hogy e gépezettel segély s jogszolgáltatást végett érintkezzenek, azt sajnosan érzik.

E nagy apparátusban összehalmozva van egy jó adag centralisált és centralisálni törekvő központi kormányzat, illetve a hány miniszterium van, annyiféle kormányzatok, egy jó adag vérszegény végrehajtó autonómiával, a köztörvényhatósági és községi rendszerben. Fent kinevezett tisztviselők, alant választott, helyettesített, és élethossziglan vagy választott, vagy kinevezett tisztviselők állanak egymás mellett, vagy egymással szemben, hogy segítsék az állam céljait a közigazgatásban megbénítani, s a kompetentialis fokok keresztbe fektetett, s nem ritkán még aprólékos kérdésekben is vitakozások és hivatalos döntvények tárgyát képező hosszú létráin züllődni, vagy zsák-utcákba rekedni.

Míndezeken segíteni volt hivatva az 1876. VI. t. cz. nem kevesebb, mint nagyrészt általános tételekkel saturált 86. §-ban.

Hogyan?

Ugy, hogy a különböző választott és kinevezett tisztviselői elemek egy részét egy tető alá hozta, a törvényhatósági közgyűlés által választandó tiz taggal megerősítve, kik utóbbiak aztán semmiért sem felölések.

Ezen bizottságban képviselve van az összkormányzat a főispán által; a törvényhatóság, mint mely közvetíti az állami közigazgatást, képviselve van az alispán, illetve a polgármester, a főjegyző, a tiszti ügyész, az árvaszéki elnök s a főorvos által; a pénzügyi kormányzat, de csak cum grano salis, a kir. adófelügyelő által; a közmunka- és közlekedési kormányzat az államépítészeti hivatal főnöke által; a közoktatásügyi kormányzat, hasonlóképen korlátozott piczike ügykörben, a tanfelügyelő által; az igazságügyi kormányzat a fagypontra alul álló ügykörben a kir. ügyész által. Még a közlekedésügyi kormányzat, ráadásul, számadatok referálására két közeget rendelt a postai és távirai szakban; végre a közigazgatásot képviseli az állami erdőfelügyelő, és egy gazdasági előadó, ki a tisztviselő és nem tisztviselő közt közép helyet foglal el.

A ki ezen elemekből összealkotott testület hatás- és illetékességi körét ismeri, — mikor mindegyik szakminiszter az élet száz és százféle esetei szerint mind az egész testülettel, mind pedig a saját szakközvegeivel, mint végrehajtó organumokkal közvetlen is intézkedő contactusban van; majd ismét az egész testülettel, de egyszersmind a szakközvegek egy része is az alsóbb igazgatási functionariusokkal szintén közvetlenül érintkezik; ezenkívül vagy külön, vagy homogen hatás és illetékességi köre van, vagy volna mind a főispánnak, mind az alispánnak, mind a törvényhatósági bizottságnak, városokban a tanács és rendőrkapitányi hivatalnak, a ki — mondjuk — mindezt tudja és ismeri, — „erit magnus Apollo.”

Ezen testület hatásköre három félének van ugyan kijelölve:

a) intézkedik mindazon közigazgatási ügyekben, melyeket az 1876. VI. t. cz. részint világosan, részint homályosan; avagy más egyéb régibb, vagy újabb, nyíltan vagy hallgatag, esetben vagy részben fentartott, vagy módosított törvények, felsőbb rendeletek, vagy statutumok hozzá utalnak.

De ezen hatáskör is többnyire csak az általános jelentőségű „intézkedés”, „vezetés”, „felügyelés”, „ellenőrzés”, „feliratozás”, „végrehajtás” s több eféle kifejezésekben culminál: de határozati joggal e testület áldott kevéssel van felruházva.

b) mint fegyelmi hatóságnak;

c) mint felebbezési fórumnak hatásköre annyira mennyire, valamivel világosabban van körül írva. — Az administratio bajjan tehát segítve nem lett; hanem vergődünk ma is a centralisatio és autonomia vegyes búvkörében.

A fentebb jelzettek kivül van még egy nevezetes gyengéje a közigazgatási bizottságról szóló törvénynek, és ez az, hogy abban nyílt kérdésként szerepel: vajjon az egyes szakminiszterek kirendelt közvegeinek activ tevékenységre hivatott egyneműeike micsoda correlatióban van a hivatali hierarchiát illetőleg a törvényhatóságok élén álló főispánok, vagy alispánokkal, kik az 1870. 42. t. cz. által kiterjedt administrationalis hatáskörrel vannak felruházva; jelesen az alispánok, kik a törvény szerint a törvényhatóságok első tisztviselői, kiknek vállaira nehező tehát első sorban a felelősség is?

Hogy ezen kérdés nyíltan hagyatott, csak növeli a bevezetésileg említett chaoticus állapotokat a közügy és közérdekek rovására.

Tért nyitunk az alábbi fejtegetésnek az irányban: mi a közigazgatási bizottságok egyik szakközvege: az államépítészeti hivatal részéről közreműködő tisztviselőnek hivatali viszonya [az épen említett keretben?]

*

A közm. és közl. miniszter a belügy-miniszterrel egyetértőleg az 1877. évi XXIV-ik t. cz. alapján egy rendeletet bocsátott ki, melyben a kir. államépítészeti hivatal főnökei és a megyei törvényhatóságok közti viszonyt megállapítja.

Ezen, folyó évi január hó 22-én kelt 2533. számú kőrendelet főbb pontjai következők:

1. Az 1877. évi XXIV-ik t. cz. határozataiból kifolyólag, az államépítészeti hivatalok kötelesek a megyei törvényhatóság mindazon intézkedéseit, a melyeknek végrehajtására előbb a megyei főnökök voltak hivatva, most azok helyett meganotásítani.

2. A megyei mérnöki teendőkre nézve az államépítészeti hivatal főnöke a megye hatóságához, illetőleg a főispán- és alispánhoz szolgáltatni a rendelt viszonyban áll.

A fegyelmi eljárás tekintetében az 1876. évi VI-ik t. cz. alapján a közigazgatási bizottság hatásköré tartatik.

3. Az államépítészeti hivatalok főnökeire, a fentebbi pontban említett fegyelmi eljárás fentartása mellett, a megyei mérnöki teendőkre nézve, 1870. évi XLII-ik t. cz. VI-k fejezetében körvonalozott felelősség elve szintén alkalmaztatik.

4. Az államépítészeti hivatalok főnökei a megyei közgyűlésekben jelenlenni kötelesek, ott a megyei mérnöki teendőkre nézve tanácskozási joggal bírnak, de szavazati joguk csak akkor van, ha vagy választás utján, vagy mint legtöbb adót fizetők a megyei bizottság tagjaivá válnak. Az állandó választmányban, küldöttségekben és bizottságokban részt vesznek akkor, ha oda meghívatnak, vagy bevásároltatnak. A országos közmunka-ügyekben, a megyékben fennálló, ugyszintén létesítendő útvonalak és műtárgyak készítésére és fentartására, törvényszerű befolyás és ellenőrzés gyakorlására is köteleztetnek.

5. Az államépítészeti hivatal közvegei tartoznak a kilométerenkint megállapított, vagy megállapítandó uti átalán; ért a törvényhatósági utakat rendszeresen betüntetni és azokra kellő felügyeletet gyakorolni.

A megyei mérnöki ügyek elintézésénél felmerülő irodai szükségletek fedezésére pedig, irodai átalányban fognak a megyétől részesítettetni.

6. A kir. államépítészeti hivatal főnöke, mint az állam közvege, közvetlen a közm. és közl. miniszteriumtól kapván rendeleteit, megtörténheték, hogy a megyei teendőket egy és ugyanazon időben nem foganasíthatná, mely esetben, a megyei teendőkkel helyettesít is megbízhatja, fontosabb esetekben, ha ez iránt nehézségek fognak fenn, a közlekedési miniszterhez jelentést tesz, további utasítás kikérése mellett.

Végül pedig az esetben, ha a megyei törvényhatóság az államépítészeti hivatal és a megyei közegek közt a szolgálati viszonyt netán részletesebben kívánna szabályozni, azt a rendeletben foglalt elvi szabványok figyelembe vételével megteheti ugyan, ez esetben azonban a törvényhatóság által alkotandó szabály-rendelet helybenhagyás alá lesz terjesztendő.

Nem lesz érdektelen ezen rendelet egyes pontjait taglalni és megvizsgálni, mert, nézetünk szerint, érdekes elvek foglaltatnak benne.

Ha tekintetbe vesszük azon indokokat, melyek az 1877. évi XXIV. t. cz. megalkotását szükségessé tették, az 1876. évi VI. t. cz.-ból, illetve annak indokolásából kell kiindulnunk, mely indoklás legjobban van kifejtve magában e törvény 13-ik §-ában, mely azt mondja, hogy a közigazgatási bizottság az általános közigazgatás érdekében intézkedik az iránt, miszerint a törvényhatóság területén a közigazgatás összehangatosan eszközöltessék és az összes, akár kinevezett, akár választott közvegek egymást támogatassák, teendőiket összevágólag teljesítsék. A szellem, mely ezen törvényt egészen átlengeti, az, hogy az elavult szokások és ferdeségek, melyek a helyes adminisztrációt a megyékben bénítják, megszüntjenek és helyükbe gyorsabb, pezsőbb, a mai kor igényeinek megfelelőbb intézkedések lépjenek.

Tudjuk és meg kell vallanunk, hogy e törvény a gyakorlatban eddigelé kevés eredményt mutatott fel, azonban egy adminisztratív törvény 5—10 év alatt nagy eredményeket nem mutathat fel, különösen akkor, ha az ugy kezelteték, mint az 1876. évi VI. t. cz. mert csak nézzük végig a legtöbb törvényhatóságban a közigazgatási bizottságok üléseit, észrevehetjük, hogy biz azok sem különbek a megyei közgyűlések és a választmányi üléseknél. Azokon is, ha személyes érdekek nem vezénylik, a választott tagoknak alig fele látható, a választott és kinevezett tisztviselő tagok pedig, az álmosan hunyorítók, vagy mással csevegő plénumnak ledarálják előadmányait. És miért van ez így? — Azért, mert ezen intézmény is csak az avitukus megyében gyökerezik, itt is a régi megyei szellem uralkodik, melytől mindenki, kinek kijutott a szerencse, körébe juthatni, úgy elkezd ásitozni, mint a Sándor-utcai palotában, ha nincs valami zsidó-vagy más hecz napirenden. Ez lett tehát a közigazgatási bizottságokról szóló törvény sorsa a gyakorlatban. Így néz ki nálunk a közügyek szolgálata. Így járt az 1877. évi XXIV. t. cz. is ép időben, midőn Trefort Agoston miniszter ur a magyar tudományos akademiának folyó évi január hó 29-én tartott ülésében Eötvös József báró „a XIX-ik század eszméinek befolyásáról az államra” híres művéről tartott előadást, melyben hivatkozik arra, hogy „nagy államok nem létezhetnek anélkül, hogy az államhatóság nagy hatalom birtokában ne legyen. A közepkor ideái: a federalismus és municipalismus ideái, pályafutásukat lejárták; ma már nem az a probléma, hogy a központi hatalom a localis kiviltságek által megtörséssék, hanem az

állam célja az, hogy v a l a m e n n y i p o l g á r a n a k szellemi és anyagi érdekeit megvédjé és érvényre juttassa. Ezen cél elérésére az államban egy bizonyos határig a c e n t r a l i s a t i o szükségés.”

Az 1877. évi XXIV-ik t. cz. szük keretében mi ezen ideákat véltük feltalálhatni és meg vagyunk győződve, hogy azok, a kik azon törvényt fogalmazták, ezen korszerű szellemtől áthatott voltak. De ezen egyszerű szellemtől áthatott egyének, a kiknek államunk a közmunka és közlekedési téren elért sikereit köszönheti, eltávoztak, mert belátták azt is, hogy a municipális reakció ellen küzdeni hasztalan erőlködés. Nyílt harcokat vívtak, de ez, ugy látszik, azon erőkkel, melyekkel szembeszállaniok kellett. nem volt a helyes eljárás. Öreg embereket, kiknek megrögzött ideáik vannak, ugy, mint a gyermekeket, ámitani kell. Így bánnak el jelenleg a vármegyékkel. Csinálnak neki fából vaskarikákat; ha végig nézzük a fennemlített rendeletet, ugy önkénytelenül ezen közmondás jut eszünkbe.

A rendelet 1-ső pontja megfelel azon törvény értelmének, melyre alapították, de a második pont, összehasonlítva a negyedik pontban foglaltakkal, szerény véleményünk szerint, kakuktojás a vármegye téskébe.

A második pontban ugyanis az mondatik, hogy az államépítészeti hivatal főnöke a megye törvényhatóságához, illetőleg a főispán- és az alispánhoz, a megyei mérnöki teendőkre nézve, alárendelt viszonyban áll. Jó, helyes, értjük, de csak ugy, hogy a törvényhatóság egyetemét, a megye bizottságát, és a főispánt gondolnók e viszonyban helyesen állónak. Az alispánt azonban nem, már csak azért sem, mert a rendelet 4-ik pontja szerint az alispán hatáskörébe tartozó ügyekben, az államépítészeti hivatal főnöke befolyásra és ellenőrzésre van hivatva, tehát az alispánt befolyásolja és ellenőrzi. Kérdjük már most, mily alárendelt állapot az, midőn az alárendelt befolyásolja és ellenőrzi a felebb rendeltet, vagy viszont az alárendelt mily befolyást és ellenőrzést gyakorolhat a felebb rendeltet? Attól tartunk, hogy a legtöbb esetben e befolyásolás és ellenőrzés beavatkozásnak fog tekintetni és lesz baja, meg vesződsége ugy az államkormányának, mint a vármegyének; vagy megtörténik majd az, hogy e befolyás és ellenőrzés egyenlő lesz a semmivel, és akkor oda jutunk, a hol az 1877. évi XXIV. t. cz. megalkotása előtt állottunk.

Az 1870. évi XLII. t. cz. 18. §-a szerint a törvényhatóság egyetemét a megyei bizottság képviseli, a hatósági jogokat a törvényhatóság nevében gyakorolja és önkormányzati jogánál fogva, az idézett törvény 43. §-a szerint hatásköréhez a közmunka feletti intézkedés stb. stb. tartoznak. A főispán pedig, ugyancsak a törvény 53. §-a szerint, a végrehajtó hatalom képviselője lévén, mint ilyen ellenőrzi a törvényhatósági önkormányzatot és örökdvén a törvényhatóság által közvetített állami közigazgatás érdekei felett, mi sem természetesebb, mint, hogy az államépít. hivatal főnöke a főispánnak alárendelve legyen.

Másképp áll a dolog az alispánnál. Ő tisztán törvényhatósági közeg, vagyis, a mint a fennidézett törvény 58. §-a kifejezi, a vármegye első tisztviselője és választott közege és így a megyében uralkodó politikai párt embere, csakis a megye érdekeit képviseli, az nem törődik a kormány érdekeivel, sőt tudunk eseteket, hogy keresték a módot az alispánok, hogy ellenök dolgozzanak.

Ezen viszonyból, mely az államkormány és az alispán között áll fenn, semmiképp sem találjuk helyén, hogy az államépít. hivatal főnöke az alispánnak is alárendeltetett.

Ennek indokolása megint a közigazga-

tási bizottságokról szóló törvényben kérésendő, melyben az államkormány befolyása a megyei kormányzatra, az állami érdekeknek megfelelően lenne biztosítva, a gyorsabb és korszerűbb adminisztráció elérése végett. Az 1877. évi XXIV-ik t. cz. még inkább ily szellemben van tartva, mert ha a közigazgatásban valahol, ugy leginkább a közlekedési és közmunka ügyekben óhajtható az, hogy az állami érdekek első sorban véteszenek figyelembe, hogy ezen ügyek összpontosíttassanak, centralizáltassanak, mert a decentralizálás ezen ügyekben oda vezet, a hol már régi időkben voltunk és a hová jutottunk akkor, midőn az 1867. évben a közmunka ügye egészen a vármegye kezébe adatott vissza. Láttuk, hogy az, a mi már meg volt, tönkre ment, hogy az útépités tökéletes pangásnak indult, hogy sok megyében közmunkát még nem is irtak össze, annál kevésbé hogy ledolgozták volna. Hiába beszélt az akkori megyei mérnök a téns alispán urnak, az ő szava csak annyit nyomott a latban, mint az ötödik kerék szerepe a kocsiában. Ezen szép idők elmúltak ugyan, mert az újabb törvények és rendeletek megszorítják a megyei közlegeket és, mert az államépít. hivatalok léptek a megyei mérnöki intézmény helyébe. Meg is látszik a haladás e téren, a hol a megyei adminisztráció karöltve járt el ezen állami közeggel, mert ezen közegnél meg van a disciplina, kötelességérzet és tetterő és pedig azért, mert tudja azt, hogy ha a megyei közigazgatás nem azon érdekeket istápolja, melyek a közönség és állam által óhajtatnak, a z á l l a m k o r m á n y á l l m ö. g ö t t e, mely, ha kell, ugyan nagy apparátus mozgatójával, de mégis fel bírja rázni az ósdi alomba merült megyei közlegeket és erősebb, célirányosabb tevékenységre serkentheti.

Nagyon tartunk azonban attól, hogy az államépítészeti hivatal főnökeinek az alispánok alá rendeltetése által sok megyében csak oda jutunk, a hol voltunk és hogy sok államépítészeti hivatalfőnök azon sorban fog részesülni, melyben a volt megyei mérnökök részesültek. Ezen szép jövőtől azonban csak ugy menekülhetünk meg, ha az államépítészeti hivatalfőnökök azon jogokkal élnek és teljesítik azon kötelességeket, melyek a kérdésben forgó miniszteri rendelet negyedik pontjában foglaltatnak, különösen akkor és ugy, ha hatáskörükben a törvényes befolyást és ellenőrzést gyakorolják.

Nézetünk szerint ebben fekszik az egész rendeletnek súlypontja és ezen intézkedés által illuzoriussá válik az alispánhoz való alárendelt viszonya az államépítészeti hivatal főnökeinek; hát ha még tekintetbe vesszük a közlekedési miniszterium mult évi november hó 21-én kelt 27439. számú rendeletét, melyet annak idején olvasóinkkal megismertettünk, és a mely szerint az államépítészeti hivatal főnöke köteles, a végből, hogy a miniszterium a törvényhatóságokat megfelelő intézkedésekre sarkalhassa, a közmunka és közlekedési ügyekben hozott közgyűlési határozatokat véleményének kíséretében felterjeszteni!

Ezen intézkedésben fekszik az államkormány befolyásának garantiája, mely befolyást mi a közlekedési ügyek terén okvetlenül szükségesnek tartunk. Óhajtottuk volna ugyan, hogy ezen befolyás egész tiszta valóságában és egyszerűségében nyilvánult volna, ugy, hogy az államépítészeti hivatalok, illetve azok főnökei a megyei alispánokhoz mellérendelt viszonyba állítottak volna. Ily állásban nem lennének kivéve annak, hogy majd az alispánok utasításait visszautasítsák, viszont pedig az alispánok mentek volnának azon furcsa helyzettől, hogy egy alárendelt állami közeg őket a megyei közlekedési és közmunka ügyekben befolyásolja és ellenőrizze. Mint mellérendelt műszaki tanácsadó, az állami érdekek tekintetében sokkal nagyobb tekintéllyel gya-

korolhatná a befolyást és ellenőrzést, a mi az államkormány méltóságának jobban és helyesebben megfelelt volna, másrészt pedig az alispán is másépek tekintené egy mellérendelt közeg befolyásolását és ellenőrzését, mintha ezt alárendeltől kell túrnie. Meg vagyunk győződve arról, hogy a kérdésben forgó rendeletet oly szellemben az államkormányt támogató megyei közönség egészen helyeselte, az állami közlegeknél pedig teljes megalégedést szült volna, a megyék közegei pedig már legnagyobb részt ugyis azon véleményben voltak, hogy e viszony akképp fog megállapittatni.

Az egyetlen egy helyes elv, mely e rendeletben foglaltatik, az, hogy az államépítészeti hivatalok főnökei a közgyűlésekben tanácskozási joggal fognak birni a megyei műszaki ügyeket illetőleg. Kivántuk volna, hogy ezen jog és köteleesség ne csak a megyei közgyűlésre, de a választmányi ülésekre is kiterjesztetnék. Különben a rendelet végszakaszában kijelentetik, ha a törvényhatóság az államépítészeti hivatalok és a megye közt a szolgáltatási viszonyt még részletesebben kívánna szabályozni, azt a kormány helybenhagyásának tentartása mellett megteheti. Reméljük, hogy megyei közönsége ezen joggal élni fog és a szabályzat megalkotásánál tekintettel lesz arra, hogy az államépítészeti hivatal főnöke az állandó választmányi üléseire meghívatassék akkor is mindig, midőn az megyei közmunka és közlekedési ügyeket tárgyaland. Igen szükségesnek tartjuk mi azt, mert az állandó választmányban készítettnek elő az ügyek a közgyűlés számára és így, ha ezen előkészítéskor már a műszaki szempont is kellő méltánylásban részesült, a közgyűlés előtt annál könnyebben megy a tárgyalás. Ezen alkotandó szabályzatra nagy szükség van és annak alkotásától nagy eredményeket várunk és azért óhajtjuk és igen kívánatosnak tartjuk, hogy a megyei törvényhatóság ez alkalmat felkarolván, az államépítészeti hivatal hatáskörét a megyei közmunka és közlekedési ügyekre nézve, a helyes, gyors és pontos közigazgatás érdekében és a korszerű igényeknek megfelelőleg határozza meg, illetőleg a megyei közmunka és közlekedési ügyeket az államépítészeti hivatal főnökeinek kezében összpontosítva, ezen állami közegben egy oly tényezőt fog magának alkotni és megteremteni, ki az állami érdekeket kellően méltányolva, a megyei érdekeket is teljes hévvel és erővel felkarolhassa és akkor el lesz érve az, a mire ez országnak oly nagy szüksége volna t. i. a megyei és állami érdekek összeegyeztetése, a mi ép a közmunka és közlekedési téren legelőbb elérhető, mert a műszaki munkák még tisztán megyei állápontra is helyezkedve, mindig internacionális jelleggel bírnak és minden darab kő, melyet egy út építésére letecsünk, közelebb hoz egy lépéssel a viláfgalomhoz.

Közállapotaink felől az első képet utainkról alkotja magának az idegen, ki hazánkat megismerni akarja. Azok a viszonyok ne legyenek tehát kellőleg szabályozva, a melyek ily égető kérdéseket rejtenek magokban? Azok a hatósági közegek ne birjanak tiszta átnézetével annak, miként van hatáskörük szabályozva egymás mellett, vagy akár egymással szemközt, a kiknek kezébe az állam ily elsőrendű érdekei, hitele, jó neve van letéve!

Majd segít rajtunk egyebiránt a legjobb mester, az élet, „usus te plura docet.“ Csak az a kívánatos legelső sorban, hogy a visszasságokat azok, akik tapasztalni fogják, pedig a tárgyalt rendelet erre alighanem késedelem nélkül fog alkalmat szolgáltatni, nyomban juttassák tudomására az illetékes helyeknek; ne legyenek elnézők, a jobbra fordulásban reménykedők: ily comtemplatio nem alkalmas, ügyet előre vinni, intézménynek életvalóságot teremteni. Nyílt beszéd, térfias tettek ma már oly köteleességek, melyek elől ki nem térhet senki, aki közpályán kíván hazájának jó szolgálatokat tenni.